

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp
Kaderbrief 2019-2022

Zaaknummer
2247489

Uw kenmerk

Datum
20 juni 2018

Geachte raadsleden,

In de raadsbrief van 7 februari jl. hebben wij uw raad c.q. het presidium een procesvoorstel gedaan over het bestuurlijk traject voor de Kaderbrief 2019-2022 en de Beleidsbegroting 2019-2022 (zaaknummer 2201261). In de lijn met het afgesproken proces ligt nu de betreffende Kaderbrief voor.

In de Financiële Verordening van de gemeente Hengelo is opgenomen dat jaarlijks in het voorjaar door het college een Kadernota of Kaderbrief wordt aangeboden aan de raad. De belangrijkste elementen erin zijn een actueel financieel meerjarenbeeld, (eventuele) voorstellen voor nieuw beleid en voor (eventuele) bezuinigingen. Het college doet ook voorstellen aan de raad over de in acht te nemen financieel beleidsmatige kaders bij de voorbereiding van de Beleidsbegroting. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de systematiek ter bepaling van uitzettings- en rentepercentages.

Financieel perspectief/bijsturing tekorten sociaal domein

Deze Kaderbrief volgt twee weken na de aanbidding van het coalitieprogramma 2018-2022 aan de gemeenteraad. In de afgelopen periode heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de autonome ontwikkelingen voor de komende raadsperiode. Deze inventarisatie is nodig voor de aanloop naar de nieuwe Beleidsbegroting 2019-2022, maar was grotendeels ook de basis voor het financieel perspectief ten behoeve van de coalitievorming.

Tijdens de formatiebesprekingen zijn we geconfronteerd met forse toenemende tekorten binnen het sociaal domein (met name Jeugdzorg en Wmo). Deze tekorten zijn ontstaan door de sterk toenemende vraag, prijsstijgingen en door de kortingen die het Rijk bij de overgang van de taken naar de gemeente heeft toegepast. Zonder bijsturing in de uitvoering van onze taken, blijft het tekort in het sociaal domein oplopen. Dat is voor de financiële gezondheid van de gemeente niet houdbaar. Dit vraagt om ingrijpende maatregelen die pijnlijk maar noodzakelijk zijn. Met een interventie-programma voor het sociaal domein wordt invulling gegeven aan het terugbrengen van de tekorten in de komende jaren, die leidt tot een zo optimaal mogelijke uitvoering binnen begrensde financiële kaders.

Op 31 mei jl. is de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds verschenen. Deze circulaire leidt tot aanpassingen in het financieel perspectief. Dit mondt uit in geringe neerwaartse bijstellingen in de saldi voor de begrotingsjaren 2021 en 2022. Tot de 2e helft van september 2018, wanneer de Beleidsbegroting aan uw raad wordt aangeboden, blijft het begrotingsproces een dynamisch proces. Daarbij blijft een sluitend meerjarenperspectief het uitgangspunt. Dit is ook nodig voor het provinciaal toezicht.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Het totale financiële beeld van de Kaderbrief 2019-2022 ziet er als volgt uit:

Financieel totaaloverzicht Kaderbrief 2019-2022				
<i>- = nadeel; bedragen * € 1.000</i>	2019:	2020:	2021:	2022:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022 excl. Sociaal domein	1.231	2.278	3.565	4.109
Ontwikkelingen Sociaal domein (Wmo en Jeugd)	-8.700	-8.900	-8.400	-8.500
Maatregelen Sociaal domein	4.400	5.850	7.600	8.350
Voorstellen nieuw beleid	-268	-505	-655	-765
Belastingmaatregelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Incidentele onttrekking/storting algemene reserve	3.337	1.277	-1.828	-2.786
Totaal	0	0	282	408

Het totaal verwacht saldo bestaand beleid bestaat uit de actualisatie van de autonome ontwikkelingen op diverse taakvelden. Deze zijn exclusief de ontwikkelingen in het sociaal domein (Wmo en Jeugd). In dit totaal verwacht saldo zijn ook de financiële effecten tot en met de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds verwerkt.¹

Bij de totstandkoming van het coalitieprogramma waren de uitkomsten van de meicirculaire 2018 nog niet bekend. In de maartcirculaire 2018 (zaaknummer 2223254) hebben we, vooruitlopend op de meicirculaire 2018, al geanticipeerd op een aantal effecten door het opvoeren van de stelposten 'Te hoog voorschot BTW-compensatiefonds (BCF)' en 'verwachte loon- en prijsontwikkelingen'. Daarnaast hebben we, als tegenhanger van de hoge accrespercentages, de stelpost 'Afvlakking accressen' gehandhaafd.

Inmiddels laat de meicirculaire 2018 alleen voor het jaar 2022 een behoorlijk tekort zien, namelijk € 1,75 miljoen. Hier staat een klein voordeel in 2019, 2020 en 2021 tegenover ten opzichte van de eerdere inschattingen bij het coalitieprogramma. Een uitgebreide toelichting op deze circulaire wordt beschreven in bijlage 3.

Daarnaast zijn er nog andere autonome ontwikkelingen, zoals de ontwikkelingen van de uitgaven en inkomsten (BUIG) voor de bijstandsontvangers, de bijzondere bijstand, de re-integratie- en participatievoorzieningen, de onderwijshuisvesting, de invoering van de Omgevingswet en de extra kosten voor de Veiligheidsregio Twente en het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente.

De negatieve financiële ontwikkelingen in het sociaal domein (Wmo en Jeugd) zijn in bovenstaande tabel afzonderlijk weergegeven. We gaan hiervoor in een gezamenlijk traject met uw raad bijsturingsmaatregelen nemen in het sociaal domein, zodat de ontstane tekorten in latere jaren nagenoeg geheel worden teruggedrongen.

Door de beperkte financiële ruimte zijn we zeer terughoudend geweest met de voorstellen voor nieuw beleid. Wel vinden wij het erg belangrijk om de transformatieopgave van de binnenstad (inclusief Stationsomgeving en Hart van Zuid) een extra impuls te geven bovenop de eerder al beschikbare middelen. Met het oog op de toekomstige generaties staat duurzaamheid hoog op onze agenda. Hiervoor worden extra middelen ingezet. Om de nieuwe gezamenlijke huisvesting van Oyfo op korte termijn te realiseren wordt voorgesteld een (gelimiteerd) aanvullend budget beschikbaar te stellen. De verhoging van de normvergoeding voor de scholenbouw van het Voortgezet Speciaal Onderwijs is vooralsnog p.m. geraamd. We willen hierover eerst met uw raad van gedachten wisselen, maar we zien dit wel als een nieuwe beleidswens.

¹ Door de snelle afronding van de doorrekening van de meicirculaire 2018 maken wij een voorbehoud ten aanzien van mogelijke rectificaties door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In het verleden zijn we daar eerder mee geconfronteerd.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Als bijdrage ter dekking van het coalitieprogramma opgenomen investeringsagenda leggen wij de ambtelijke organisatie een oplopende efficiency taakstelling op, die in 2022 uitkomt op 2% van de totale bruto loonsom. Deze taakstelling mag flexibel worden ingevuld, omdat er een wisselwerking bestaat met de nieuwe taken en beleidsintensiveringen van bestaande taken die voortvloeien uit het coalitieprogramma.

De nieuwe beleidsvoornemens worden beknopt beschreven. Hierbij verwijzen we voor een uitgebreide toelichting naar het onlangs verschenen coalitieprogramma 2018-2022: 'Een programma voor Hengelo': <https://www.hengelo.nl/coalitieprogramma>.

De lokale belastingdruk (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) voor een eigenaar en een huurder van een woning neemt beperkt toe met respectievelijk 1,6% en 1,8% in 2019 ten opzichte van 2018. Een onderdeel van deze stijging is de laatste extra stijging van de OZB met 0,6% in 2019 op basis van de Kadernota Maatschappelijke takenverkenning 2016-2019, zoals door de vorige gemeenteraad is besloten. Hiermee loopt de totale ontwikkeling van de lokale woonlasten in 2019 in de pas met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen voor het jaar 2019.

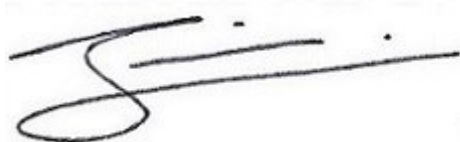
In de eerste begrotingsjaren gaan we uiteindelijk de ontstane tekorten grotendeels afdekken met een incidentele onttrekking uit de algemene reserve. Daarbij is als uitgangspunt genomen dat we de middelen, die we in 2019 en 2020 uit de algemene reserve onttrekken, er in 2021 en 2022 weer in storten om zo op het gewenste niveau te blijven.

Vervolgproces

Wij willen als nieuw college aan het begin van de nieuwe raadsperiode eerst de gevoelens van uw gemeenteraad en de stad peilen in een beeldvormende politieke markt over deze Kaderbrief op 4 juli 2018. Hierbij gaat het onder meer om voorstellen voor nieuw beleid, de (hoogte van de) te nemen maatregelen in het sociaal domein en de ontwikkeling van de lokale woonlasten. Vooralsnog zoeken we naar bijsturingmaatregelen in het sociaal domein om de daar ontstane tekorten op termijn op te lossen en we zijn geen voorstander van een brede kerntakendiscussie over alle taakvelden.

Tijdens de beeldvormende markt is het voor de raad mogelijk om in gesprek te gaan met inwoners en organisaties over de voorstellen. Daarnaast is er ruimte om met eventuele nieuwe voorstellen of initiatieven te komen. Op basis van deze beeldvormende politieke markt zal ons college de Beleidsbegroting 2019-2022 voorbereiden en eind september 2018 aan uw gemeenteraad aanbieden. Op 17 oktober is de oordeelsvormende politieke markt over de Beleidsbegroting gepland. De raadsvergadering is geagendeerd voor 6 november.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G. Schelberg

Bijlage: Nadere uitwerking Kaderbrief 2019-2022

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

GEMEENTE Kaderbrief 2019-2022

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Inhoudelijk afwegingskader.....	3
1.1. Maatschappelijke trends voor de komende 4 jaren.....	3
1.2 Samenhangende opgaven voor gemeenten.....	5
1.3 Wijziging in wetgeving	6
1.4 Autonome ontwikkelingen	6
1.5 Speerpunten/thema's.....	7
2. Totaal financieel perspectief.....	9
3. Verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022	11
3.1 Financieel perspectief na maartcirculaire 2018 van het gemeentefonds	11
3.2 Het verwachte financieel perspectief 2019-2022	12
3.3. Ontwikkeling weerstandsvermogen.....	31
4. Nieuwe beleidsvoornemens 2019-2022	33
4.1 Overzicht nieuw beleid.....	33
4.2 Samenvatting nieuwe beleidsvoornemens	33
5. Woonlastenontwikkeling	37
5.1 Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten	37
5.2 Toerekening dividend van afval-gerelateerde ondernemingen.....	37
6. Conclusie/Advies	39
Bijlagen	40
1. Begrotingsuitgangspunten 2019-2022	40
2. Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten	43
3. Financiële effecten van de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds.....	44

Inleiding

In de raadsbrief van 7 februari jl. hebben wij uw raad c.q. het presidium een procesvoorstel gedaan over het bestuurlijk traject voor de Kaderbrief 2019-2022 en de Beleidsbegroting 2019-2022 (zaaknummer 2201261). In de lijn met het afgesproken proces ligt nu de Kaderbrief voor.

Wij willen als nieuw college aan het begin van de nieuwe raadsperiode eerst de gevoelens van uw gemeenteraad en de stad peilen in een beeldvormende politieke markt over deze Kaderbrief op 4 juli 2018. Hierbij gaat het onder meer om voorstellen voor nieuw beleid, de (hoogte van de) te nemen maatregelen in het sociaal domein en de ontwikkeling van de lokale woonlasten.

Tijdens de formatiebesprekingen werden we geconfronteerd met forse toenemende tekorten op het sociaal domein (met name Jeugdzorg en Wmo). Deze tekorten zijn ontstaan door de sterk toenemende vraag, ook als gevolg van de demografische ontwikkelingen, prijsstijgingen en natuurlijk door de kortingen die het rijk bij de overgang van de taken naar de gemeente heeft toegepast. Wij gaan alles op alles zetten om de enorme tekorten terug te brengen. Al in de loop van 2018 moeten we de richting bijstellen en dat is een forse opgave. Dat is een gemeenschappelijk belang: van de raad, het college en het hele veld er om heen.

Tijdens de beeldvormende markt is het voor de raad mogelijk om in gesprek te gaan met inwoners en organisaties over de voorstellen. Daarnaast is er ruimte om met eventuele nieuwe voorstellen of initiatieven te komen. Op basis van deze beeldvormende politieke markt zal ons college de Beleidsbegroting 2019-2022 voorbereiden en eind september 2018 aan uw gemeenteraad aanbieden. Op 17 oktober is de oordeelsvormende politieke markt over de Beleidsbegroting gepland. De raadsvergadering is geagendeerd voor 6 november.

In deze Kaderbrief gaan we in hoofdstuk 1 in op het inhoudelijk afwegingskader. De relevante maatschappelijke trends voor de komende 4 jaren, de samenhangende opgaven voor gemeenten, de belangrijkste wijzigingen in wetgeving, de grootste autonome ontwikkelingen en de speerpunten/thema's uit het net verschenen coalitieprogramma worden hierin belicht. In hoofdstuk 2 wordt het totale financiële beeld van deze Kaderbrief geschetst. Daarna geven we aan welke verwachte autonome ontwikkelingen er op ons af komen. In hoofdstuk 3 worden de hieruit voortvloeiende financiële consequenties in beeld gebracht. Ook zal in dit hoofdstuk aandacht worden geschonken aan de ontwikkeling van het weerstandsvermogen in relatie tot de algemene reserve. In hoofdstuk 4 stellen we als college de 'Nieuwe beleidsvoornemens 2019-2022' voor. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de ontwikkeling van de lokale woonlasten voor de komende jaren. Tevens wordt hierbij ingegaan op de toerekening van dividend van afval-gerelateerde ondernemingen.

1. Inhoudelijk afwegingskader

Met het instemmen met het voorstel om met een nieuwe begrotingsopzet te gaan werken is besloten, dat de Kadernota/Kaderbrief naast een financieel afwegingskader tevens een inhoudelijk afwegingskader bevat.

In dit inhoudelijk afwegingskader zal achtereenvolgens aandacht worden besteed aan de belangrijkste maatschappelijke trends en de opgaven voor gemeenten, wijzigingen in wetgeving, autonome ontwikkelingen en speerpunten/thema's uit het coalitieprogramma.

1.1. Maatschappelijke trends voor de komende 4 jaren

In dit hoofdstuk worden een aantal trends kort geduid, die, volgens het Trendbureau Overijssel en/of de Trendstudie van het Platform 31, van belang zijn de komende raadsperiode 2018-2022.

Demografische trends: vergrijzing en ontgroening

De belangrijkste generieke demografische trend is dat de bevolking niet meer sterk groeit, aanzienlijk vergrijst en etnisch meer divers wordt. Door de bevolkingsgroei en de huishoudverdunding neemt het aantal (voornamelijk eenpersoons-)huishoudens nog toe. Door de triple vergrijzing (meer ouderen, ouderen worden ouder, ouderen blijven langer zelfstandig wonen) ontstaat behoefte aan nieuwe en andere woonvormen (o.m. behoefte aan verzorgd wonen), ontstaat een grotere zorgvraag en zal er in veel sectoren schaarste op de arbeidsmarkt zijn. Hier staat tegenover dat de jongste groepen gepensioneerd en energiek en levenslustig zijn en er meer mensen met tijd voor vrijwilligerswerk komen.

Economische trends: bescheiden groei en beleving centraal

De structuur van de economie wijzigt sterk en zal in de toekomst nog sterker en sneller wijzigen. Momenteel is er sprake van een bescheiden economische groei. Economische kansen liggen vooral op het terrein van persoonlijke dienstverlening, nieuwe vormen van zorg en sociaal ondernemerschap. Daarnaast biedt vooral de transitie naar een meer duurzame economie en samenleving nieuwe economische kansen (duurzame energie, aanleggen van nieuwe infrastructuur en netwerken, circulaire economie).

De regionale economische groei wordt in zeer belangrijke mate bepaald door het opleidingsniveau van de beroepsbevolking.

Tot slot vormt de overgang van de diensteneconomie naar de beleveniseconomie een belangrijke trend. Voor veel consumenten is de mooie herinnering belangrijker dan het product of de dienst zelf. De beleveniseconomie is met name belangrijk voor gemeenten, die te maken hebben met functieveranderingen in binnensteden. Een aantrekkelijke binnenstad, waarin bezoekers graag vertoeven, is het streven en daarvoor is het winkelaanbod alleen niet meer bepalend.

Sociale trends: mondiger en zelfredzaam tegelijkertijd meer ongelijkheid

Inwoners zijn steeds beter op de hoogte van wat er speelt in een gemeente en zijn bovendien goed in staat te oordelen over of bij te dragen aan plannen. Daarnaast worden burgers mondiger en beschikken zij met name als gevolg van de explosieve groei van het gebruik van sociale media over steeds meer mogelijkheden om hun mening te geven of om nieuwe initiatieven onder de aandacht van de (lokale) overheid te brengen.

Met de overgang van nieuwe taken in het sociale domein, staan de steden voor de opgave om de transformatie en innovatie in het sociale domein met kracht voort te zetten. Inwoners zijn daarbij meer en meer aangewezen op eigen kracht en zelfredzaamheid. Zij moeten verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven en omgeving, zonder hulp van de overheid, maar met inschakeling van het eigen sociale netwerk. De trend in het overheidsbeleid om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen, zet door. Dit vergt samenwerking van gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties.

Een derde sociale trend betreft het feit, dat de verschillen in het (bruto) inkomen in Nederland stijgen, kortom de ongelijkheid neemt toe. De ontwikkeling is sterk afhankelijk van rijksbeleid. Die heeft de mogelijkheid om aan inkomensbeleid te doen. Gemeenten hebben dit slechts in zeer beperkte mate (bijv. via het minima- en armoedebestrijdingsbeleid).

Technologische trends: Big Data en Robotisering

De technologische ontwikkelingen zorgen er voor dat de fysieke, digitale en biologische werelden samenkomen. Niet alleen mensen staan via internet met elkaar in verbinding, maar ook huishoudelijke apparaten, auto's en gebouwen zijn verbonden en communiceren met elkaar.

De fysieke wereld wordt één groot communicatiesysteem die zorgt voor een koppeling tussen digitale diensten en producten. Er is sprake van een enorme berg digitale gegevens (Big Data). In dat kader vragen vraagstukken rond beheer (er is steeds meer informatie over burgers beschikbaar), privacy (welke persoonsgegevens van hun burgers mogen gemeenten verwerken en delen?) en identiteitsfraude (wat kan er gedaan worden tegen misbruik?) publieke aandacht. Ook neemt de robotisering steeds verder toe; ofwel taken, die eerst door mensen werden gedaan, worden overgenomen door intelligente machines, ofwel robots. De grootste angst is dat robotisering ten koste gaat van werkgelegenheid. Robotisering biedt echter ook kansen. Zo biedt het bedrijven de mogelijkheid om hun productie weer terug naar Nederland halen, omdat de productiekosten dalen dankzij de inzet van intelligente machines.

Veiligheidstrends: daling criminaliteit en toename fraude

De voor burgers ingrijpende criminaliteit (straatroof, inbraken, overvallen, geweldsmisdrijven) neemt al jaren af. Betere beveiligingsmaatregelen en steviger overheidsoptreden verklaren deze trend en daarmee kan deze trend doorzetten.

Een onderschatte ontwikkeling is de toename van de ondermijning. Met fraude (uitkeringen, zorg, toeslagen, faillissementen), hennepsteelt, synthetische drugs, cocaïnehandel, illegaal gokken en illegale prostitutie wordt veel geld “verdiend”. Dit ondermijnt de sociale zekerheid, zorgt er voor dat “normaal werken” niet meer loont en leidt tot omkoping, intimidatie en geweld waar ook ambtenaren en bestuurders het slachtoffer van worden.

Ruimtelijke ontwikkelingen en woontrends: tekort aan woningen, aandacht voor bereikbaarheid, wijkaanpak en lege binnensteden

De meeste steden zijn geconfronteerd met een achterblijvende woningproductie en een groeiende bevolking. Mede gezien de sterk wijzigende bevolkings- en huishoudenssamenstelling is daarbij de vraag voor de toekomst welke woningen men waar moet bouwen.

Door de geografische ligging, het pendelen naar werk vanuit de woonplaats en de vele kris-kras verkeersbewegingen wordt de bereikbaarheid van en naar de stad steeds belangrijker.

Het platteland wint aan populariteit; aan de urbanisatie lijkt een einde te zijn gekomen.

Voor de komende jaren wordt hernieuwde aandacht verwacht voor de wijken, buurten en kernen waar sociale vraagstukken zich concentreren. Minder grootschalig, meer voortbouwend op het bestaande, meer aansluitend bij de waarde voor ondernemers, bewoners, verenigingen en/of welzijnsinstellingen in de buurt zijn kenmerken van deze nieuwe wijkaanpak.

Tot slot is er steeds vaker sprake van leegstand in binnensteden. Er is minder ruimte nodig voor winkels en vaak ook kantoren in binnensteden. De aanpak van de binnenstad is dan ook vaak onderwerp van politiek debat. Dit leidt ertoe, dat steeds vaker wordt gekozen voor een compactere binnenstad in combinatie met functieverandering; van winkel/kantoor (werk) naar appartementen (wonen).

Duurzaamheidstrends: klimaatverandering, nieuwe energie en circulaire economie

De transitie naar een duurzame economie en samenleving is de meest ingrijpende trend.

De invloed van klimaatverandering is op veel vlakken merkbaar. In Nederland zien we o.a. de volgende verschijnselen: de temperatuur blijft stijgen; zachte winters en hete zomers; extreme neerslag neemt toe en hagel en onweer worden heviger.

Gemeenten worden op een veelheid aan domeinen door klimaatverandering geraakt en hebben mogelijkheden hierop in te spelen. De aanpassing van de capaciteit van regenwaterafvoer heeft impact op het rioolstelsel. Maatregelen ter voorkoming van hittestress vragen meer groen en water in gemeenten.

De energietransitie is de overgang van een fossiele economie met een hoge CO₂-uitstoot naar een economie met een zeer lage CO₂-uitstoot. De energietransitie is onderwerp van veel discussie. Aan de ene kant bestaan veel initiatieven van burgers, bedrijven en overheden rond duurzame energie. Aan de andere kant zijn er protesten tegen windmolens of de aanleg van velden zonnecollectoren. De energietransitie kan grote gevolgen hebben voor het beleid van gemeenten op het gebied van bijvoorbeeld de ruimtelijke inrichting (energielandschappen), wonen (besparing, afkoppeling gasnet van nieuwe woonwijken), industrie (aanleg van warmtenetten) en mobiliteit (elektrisch rijden of rijden op waterstof).

De circulaire economie is te omschrijven als een economisch systeem, dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waarde vernietiging te minimaliseren. Circulaire economie is het toekomstbeeld van de duurzaamheidsbeweging.

Gemeenten komen op tal van terreinen de circulaire economie tegen: bij het afvalbeleid, in de bouw, bij de inrichting van de openbare ruimte en bij het inkopen door de gemeente.

Bestuurlijke trends: een nieuwe overheid

De taak van de gemeente wordt groter, belangrijker en ingewikkelder. Groter en belangrijker omdat de gemeente in het sociale domein voor de burger de belangrijkste overheid is geworden en bij duurzaamheid zal worden. Ingewikkelder omdat de burger grote verwachtingen van de overheid heeft, op tal van terreinen afhankelijk is van diezelfde overheid en omdat de overheid met veel andere partijen moet samenwerken. De overheid heeft steeds minder de wijsheid in pacht en kan de complexiteit van de samenleving niet meer oplossen met een regel, subsidiebeschikking of voorlichtingscampagne. De overheidsrol wordt het faciliteren van ontwikkelingen, het geven van ruimte, en het vaststellen van spelregels.

De overheid draagt er aan bij om de kloof tussen rijk en arm, gezond en ziek en insluiting en uitsluiting te verkleinen. Dit is ook complex omdat het lokale bestuur steeds meer regionaal moet samenwerken.

Begrippen, die het functioneren van de nieuwe overheid goed weergeven zijn: flexibiliteit, maatwerkoplossingen, co-creatie, samenwerken, integraal en opgavegericht werken en gerichte communicatie met behulp van ICT en sociale media.

1.2 Samenhangende opgaven voor gemeenten

De hiervoor geschetste trends en ontwikkelingen leiden tot een aantal samenhangende opgaven voor gemeenten. Vanuit de trends en opgaven kunnen de nieuwe colleges belangrijke politieke keuzes maken voor de verdere ontwikkeling van de stad. Dit heeft zijn beslag gekregen in het coalitieprogramma.

Van een hiërarchische top-down samenleving naar een duurzame, bottom-up netwerkmaatschappij.

Veranderingen zorgen voor onzekerheid, maar ook voor innovatie en kansen. Een belangrijke opgave daarbij is om oog te hebben voor de kleinschalige ontwikkelingen, nieuwe initiatieven, experimenten en nieuwe actoren. Daarbij moeten blokkades die de vernieuwing remmen, belangengroepen die achterhaalde modellen verdedigen en beleid dat de noodzakelijke verandering uitstelt niet aan de aandacht ontsnappen.

Transformeren, innoveren en vernieuwen

De echte oplossingen voor veel stedelijke uitdagingen liggen in het zoeken naar innovatieve oplossingen buiten de bestaande kaders. Naar ander beleid. Voor elke opgave is steeds de vraag of meer, beter of anders gewenst is. De rol van de overheid is om het bestaande met meer en beter verder te brengen. Maar voor een belangrijk deel ook om op diverse beleidsterreinen – economie, milieu, sociaal – ingrijpende vernieuwingen te stimuleren. Deze opgave is nergens zo duidelijk aanwezig als in het sociale domein. Hierin moet een gemeente echt samenwerken over de grenzen van de zorg- en welzijnsorganisaties heen.

Meer samenhang, meer integraal en minder verkokering in het beleid.

Stedelijke ontwikkeling gaat om de complexe relaties tussen woon- en werkmilieus, voorzieningen, arbeidsmarkt, onderwijs, de bereikbaarheid van banen en regionale economie. Door de decentralisaties hebben de steden voor het eerst de mogelijkheid om beleidsmaatregelen op verschillende terreinen te combineren en elkaar te laten versterken. Men kan meer samenhang, en minder verkokering, aanbrengen tussen het beleid en de uitvoering op het gebied van jeugd, onderwijs, welzijn, sport, zorg, inkomensondersteuning, re-integratie en wijkaanpak.

Op deze en andere terreinen liggen er kansen om innovaties, transformaties en hervormingen te realiseren, én om de tegenstrijdigheden in het beleid te elimineren.

Aandacht voor de balans in de stad

De verschillen tussen de steden en regio's, en de verschillen binnen de steden nemen toe. De tweedelingen op de arbeidsmarkt en de aanzienlijke gezondheidsverschillen tussen groepen stedelingen die maar niet verminderen, zorgen voor meer perspectiefongelijkheid. Op allerlei wijzen dreigen de scheidslijnen in de stad dieper te worden. Het is aan het bestuur om een goede balans in de stad te bewaken. Dit kan door in te zetten op maatwerk, verbinden, het bieden van zekerheid en het organiseren van nabijheid voor verschillende soorten stedelingen.

Meer ruimte voor meer eigen regie

Op diverse beleidsterreinen wordt meer aan de burger overgelaten. Om dat goed te doen, is het belangrijk om burgers vertrouwen en ruimte te geven, duidelijke publieke randvoorwaarden en spelregels te hanteren en om schakels ('best persons') tussen de leefwereld van de burgers en de systeemwereld van de overheid en instituties te organiseren. Houd er rekening mee dat méér eigen regie nieuwe vormen van ongelijkheid betekent. Blijvende publieke aandacht is nodig voor burgers zonder groot netwerk, weinig financiële draagkracht en beperkte vaardigheden.

1.3 Wijziging in wetgeving

In deze paragraaf wordt in het kort ingegaan op veranderingen in regelgeving, die direct van invloed zijn op het functioneren van een gemeente de komende vier jaren.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Ten eerste betreft de nieuwe privacywet: de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Per 25 mei 2018 moeten onder andere decentrale overheden de regels van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), die de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) vervangt, toepassen.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming brengt voor gemeenten diverse veranderingen met zich mee. Gemeenten hebben te maken met de verwerking van persoonsgegevens. Het verwerken moet ten dienste van de mens staan. Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens is verboden, een uitzondering daargelaten. Het verwerken van persoonsgegevens is alleen toegestaan wanneer deze verwerking rechtmatig, behoorlijk en transparant is; de betrokkene moet op de hoogte zijn van de verwerking van de persoonsgegevens en heeft het recht op inzage. Een gemeente, die voor de verwerking van persoonsgegevens verantwoordelijk is, heeft volgens de AVG ook enkele verplichtingen, zoals het melden van een datalek en het in dienst stellen van een Functionaris voor Gegevensbescherming.

Een beleidsterrein waarvoor de AVG ingrijpende gevolgen heeft betreft het Sociaal Domein. Bij de uitvoering van de taken in dat kader worden veelvuldig persoonsgegevens verwerkt. Om een goede dienstverlening te kunnen bieden, wordt het vaak noodzakelijk geacht om gegevens te kunnen delen binnen de gemeente, maar ook met externe partijen zoals bijvoorbeeld zorginstanties. Bij alle verwerkingen van persoonsgegevens moet rekening gehouden worden met de (nieuwe) regels omtrent privacy en gegevensbescherming.

Omgevingswet

Ten tweede betreft dit de invoering van de Omgevingswet, die tot doel heeft het omgevingsrecht eenvoudiger te maken. Met de Omgevingswet bundelt de overheid de regels voor ruimtelijke projecten zodat het makkelijker wordt om ruimtelijke projecten te starten. De Omgevingswet treedt in 2021 in werking.

De komst van de Omgevingswet betekent voor gemeenten, dat er veel verandert. De wet bundelt bijvoorbeeld 26 bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Het is belangrijk dat een gemeente tijdig begint met de voorbereidingen. Anders lukt het niet om de wet in 2021 goed in te laten gaan.

Met de nieuwe Omgevingswet wil het kabinet:

- de verschillende plannen voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur beter op elkaar afstemmen;
- duurzame projecten (zoals windmolenparken) stimuleren;
- gemeenten, provincies en waterschappen meer ruimte geven. Zo kunnen zij hun omgevingsbeleid afstemmen op hun eigen behoeften en doelstellingen.

Verder biedt de wet meer ruimte voor particuliere ideeën. Dit komt doordat er meer algemene regels gelden, in plaats van gedetailleerde vergunningen. Het doel staat voorop en niet het middel om er te komen. De houding bij het beoordelen van plannen is 'ja mits' in plaats van 'nee tenzij'. Zo ontstaat ruimte voor bijvoorbeeld bedrijven en organisaties om met ideeën te komen.

1.4 Autonome ontwikkelingen

De financiële effecten van de gemeentefondscirculaires tot en mei 2018 zijn meegenomen in deze Kaderbrief. Daarnaast zijn er nog andere grote autonome ontwikkelingen, zoals de ontwikkelingen van de uitgaven en inkomsten (BUIG) voor de bijstandsontvangers, de bijzondere bijstand, de re-integratie- en participatievoorzieningen, de onderwijshuisvesting, de invoering van de Omgevingswet en de extra kosten voor de Veiligheidsregio Twente en het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente. De actualisatie van alle autonome ontwikkelingen worden toegelicht in hoofdstuk 3.

1.5 Speerpunten/thema's

Met het aantreden van ons nieuw college na de verkiezingen, worden ook de nieuwe speerpunten voor de komende vier jaren bepaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de eerder beschreven trends, de opgaven en de wijzigingen in wetgeving. In Hengelo heeft de uitkomst van het onderhandelings- en keuzeprocés zijn beslag gekregen in het coalitieprogramma. De hoofdpunten hieruit worden hier in het kort opgesomd.

We zien voor de komende periode vier centrale hoofdthema's:

Aantrekkelijke binnenstad & acquisitie

Het thema binnenstad betreft de transformatieopgave van de binnenstad plus nabije omgeving, zoals de Stationsomgeving en de gebiedsontwikkeling Hart van Zuid. We zorgen ervoor dat beide gebieden niet met elkaar concurreren, maar qua profilering elkaar maximaal aanvullen en complementair zijn. Het *Actieplan Binnenstad* wordt gevuld met projecten, maatregelen en acties. Dit gaat niet alleen over 'het stapelen van stenen', het gaat juist ook over de positionering van de horeca, ondernemerschap, onze evenementen en -heel belangrijk- ook het culturele aanbod. We hebben een fantastisch cultureel aanbod qua voorzieningen (Bibliotheek, Schouwburg, Oyfo, Metropool), maar we moeten meer programmeren (festivals, evenementen). Dit zorgt voor reuring en een klimaat waarin mensen Hengelo als woonplaats meer waarderen. Het ambitieniveau met plannen en maatregelen voor de binnenstad gaat qua investeringsvolume omhoog om grotere stappen te kunnen zetten. Daarnaast wordt er extra ingezet op promotie en acquisitie om daarmee de binnenstad een blijvende impuls te geven. Een goed functionerende, bruisende en aantrekkelijke binnenstad is niet vanzelfsprekend en heeft continu aandacht nodig.

Sociaal domein

Hengelo is een gemeente die van oudsher sociaal gezien een redelijke balans kent. Maar we zien een trend naar een meer verdeelde stad. In de verdeling van arm en rijk, van werk en bijstand, van scholing en baankansen. Wij willen in ons participatiebeleid dat tegengaan. We gaan in de drie domeinen (Jeugd, Participatie en Wmo) de opgave in de breedte aanpakken. We zetten daarbij in op zorg voor wie het nodig heeft; voor minder kosten, door het anders en met lichtere zorg te organiseren. Wij kiezen er daarom voor om vergaand en versneld te transformeren, kosten beheersende maatregelen te nemen, in te zetten op zakelijk partnerschap met resultaatgerichte afspraken en –onvermijdbaar- zorg en ondersteuning te versoberen. Kostenbewust en effectief sturen op de budgettaire kaders is één van de voornemens van deze coalitie.

Duurzame stad

Hengelo is een prettige woongemeente. Maar er zijn ook zorgen: over het groen, het afval, het verkeer of het klimaat. We staan voor grote opgaven. We gaan nu serieus rekening houden met de gevolgen van de klimaatverandering. Samen de schouders er onder gaan zetten en investeren in leefbaarheid –groen, water, klimaatadaptie- is vooral een zaak van slim combineren van geldstromen en de juiste projecten kiezen, waar Hengelo echt wat aan heeft. Als gemeente pakken we een faciliterende rol. Bij duurzaamheid gaat het daarbij wat ons betreft om een duurzame ontwikkeling van onze stad als geheel: dus people, planet en profit. Dat betekent dat iedereen kan meedoen, ongeacht geslacht, inkomen, ras, etnische afkomst, religie, handicap of geaardheid; daar is Hengelo bewust, met zorg en proactief mee bezig. Wij geven daarom volgens VN-verdrag onder andere verdere invulling aan het gehandicapten- en LHBT-beleid.

Open bestuursstijl

Wij willen een eigentijdse gemeente zijn; in onze dienstverlening en ook in onze bestuursstijl. Wij doen het slim, democratisch en met meer service. In onze planprocessen krijgen onze inwoners meer te zeggen (en zal de gemeente ook luisteren). Dit wordt ook één van opbrengsten van de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Werken vanuit de logica van de klant/inwoner komt centraal te staan. We bieden meer ruimte aan en willen samen optrekken met onze inwoners en onze raad om te werken aan de oplossingen voor Hengelo.

Onze bestuursstijl (open en doelgericht) is ook regionaal georiënteerd, gericht op de inhoud en op samenwerking. Wij willen graag zowel binnen de raad als het college over en weer collegiaal werken, dat is anders dan vanuit 'je eigen doos met dossiers' met daaraan verbonden opvattingen en overtuigingen. Wij streven naar consensus in brede en vitale coalities. We zoeken daarvoor het gesprek met elkaar en met de samenleving over dilemma's, lastige samenhangen, voor- en nadelen van beleid. Ook de raadsleden moeten mee kunnen kijken hoe beleid vorm krijgt, dat kan bijvoorbeeld via raadswerkgroepen.

Daarnaast zijn de volgende thema's gedefinieerd:

Ondernemende stad

Hengelo heeft een sterk profiel met onze maakindustrie, vakmanschap en techniek. De economische en technologische ontwikkelingen bieden veel kansen. Het zorgt voor meer economische groei in de regio, nieuwe werkgelegenheid, fysiek minder zwaar en leuker werk. Hengelo krijgt in de nabije toekomst ook te maken met een krimp van de beroepsbevolking en een mogelijk tekort aan vakkrachten, om al de hightech machines draaiende te houden. De structurele mismatch op de arbeidsmarkt als gevolg van de demografische en technologische trends is een onderwerp van permanente aandacht. 'The war on talent' is de belangrijkste opgave in het economisch domein. Omdat de arbeidsmarkt en de economie zich niets aantrekken van gemeentegrenzen kunnen wij deze opgave alleen samen met onze regionale partners aan, in Twente, met de Achterhoek, in de provincie, binnen landsdeel Oost en ook grensoverschrijdend. We willen een Hengelo blijven waar werken en ondernemen één van onze sterke punten is. Daar gaan we werk van maken in de regio (Agenda van Twente en Regio Deals) tot en met het sociaal ondernemen in de wijk. Een intensieve relatie met de Provincie, het Rijk en Europa is nodig om Hengelo en de regio op de kaart te houden.

Hengelo ligt centraal in Twente als hét goed bereikbare (verkeers-)knooppunt van de regio. Dit willen we zo houden. We hebben een belangrijke binnenhaven, vele bedrijventerreinen en een prima woonklimaat. Toch blijven we werken aan het verbeteren van het vestigingsklimaat.

Leefbare en veilige stad

Om dit te bereiken wordt er onder meer ingezet op:

- Toezicht en handhaving van drank- en middelengebruik bij jongeren, ondermijning, huiselijk geweld en kindermishandeling, radicalisering en polarisatie, afval (illegale dump en drugsafval), jeugdgroepen en criminaliteit en de in omvang toenemende grote evenementen.
- Beheer van de openbare ruimte op een correcte manier waarin we openstaan voor initiatieven en ruimte bieden aan inwoners
- Duurzaam ingerichte speelruimte voor jong en oud
- Blijven streven naar een Afvalloos Twente in 2030 waarbij de uitvoering van het huidige beleid en de mogelijkheden daarin worden geëvalueerd
- Een integrale aanpak, samen met onze inwoners en ondernemers, op het tot stand komen van beleid, regelgeving en besluitvorming op de onderdelen welke opgaan in de nieuwe Omgevingswet
- Een nieuwbouwprogramma dat is afgestemd op de behoefte van de stad en wat samen met onze partners wordt ingevuld
- Een geactualiseerd integraal huisvestingsplan voor het primair onderwijs
- In stand houden en investeren in sportaccommodaties
- Streven naar een kwalitatief sterke, duurzame en diverse culturele infrastructuur, die past bij de aard en omvang van Hengelo

Een goed bereikbare stad

Hengelo ligt van oudsher centraal binnen Twente en is uitstekend bereikbaar over de weg, via het spoor en over het water. Dit willen we zo houden en de kracht daarvan verder benutten.

2. Totaal financieel perspectief

In deze Kaderbrief is het financieel perspectief 2019-2022 geactualiseerd ten opzichte van de Beleidsbegroting 2018-2021. Hierin zijn ook de uitkomsten van de meicirculaire 2018 verwerkt. Tot de 2e helft van september 2018, wanneer de Beleidsbegroting aan uw raad wordt aangeboden, blijft het begrotingsproces een dynamisch proces. Daarbij blijft een sluitend meerjarenperspectief het uitgangspunt. Dit is ook nodig voor het provinciaal toezicht.

Het totale financiële beeld van deze Kaderbrief 2019-2022 ziet er als volgt uit:

Financieel totaaloverzicht Kaderbrief 2019-2022				
<i>- = nadeel; bedragen * € 1.000</i>	2019:	2020:	2021:	2022:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022 excl. Sociaal domein	1.231	2.278	3.565	4.109
Ontwikkelingen Sociaal domein (Wmo en Jeugd)	-8.700	-8.900	-8.400	-8.500
Maatregelen Sociaal domein	4.400	5.850	7.600	8.350
Voorstellen nieuw beleid	-268	-505	-655	-765
Belastingmaatregelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Incidentele onttrekking/storting algemene reserve	3.337	1.277	-1.828	-2.786
Totaal	0	0	282	408

Het totaal verwacht saldo bestaand beleid bestaat uit de actualisatie van de autonome ontwikkelingen, die in hoofdstuk 3 zijn beschreven. Deze zijn exclusief de ontwikkelingen in het sociaal domein (Wmo en Jeugd). In dit totaal verwacht saldo zijn ook de financiële effecten uit de gemeentefondscirculaires verwerkt inclusief de onlangs verschenen meicirculaire 2018.

Bij de totstandkoming van het coalitieprogramma waren de uitkomsten van de meicirculaire 2018 nog niet bekend. In de maartcirculaire 2018 (zaaknummer 2223254) hebben we, vooruitlopend op de meicirculaire 2018, al geanticipeerd op een aantal effecten door het opvoeren van de stelposten 'Te hoog voorschot BTW-compensatiefonds (BCF)' en 'verwachte loon- en prijsontwikkelingen'. Daarnaast hebben we, als tegenhanger van de hoge accrespercentages, de stelpost 'Afvlakking accresen' gehandhaafd.

Inmiddels laat de meicirculaire 2018 alleen voor het jaar 2022 een behoorlijk tekort zien, namelijk € 1,75 miljoen. Hier staat een klein voordeel in 2019, 2020 en 2021 tegenover ten opzichte van de eerdere inschattingen bij het coalitieprogramma. Een uitgebreide toelichting op deze circulaire wordt beschreven in bijlage 3.

Naast de uitkomsten van de circulaires zijn er nog andere autonome ontwikkelingen, zoals de ontwikkelingen van de uitgaven en inkomsten (BUIG) voor de bijstandsontvangers, de bijzondere bijstand, de re-integratie- en participatievoorzieningen, de onderwijshuisvesting, de invoering van de Omgevingswet en de extra kosten voor de Veiligheidsregio Twente en het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente.

De negatieve financiële ontwikkelingen in het sociaal domein (Wmo en Jeugd) zijn in bovenstaande tabel afzonderlijk weergegeven. We gaan hiervoor in een gezamenlijk traject met uw raad bijsturingmaatregelen nemen in het sociaal domein, zodat de ontstane tekorten in latere jaren nagenoeg geheel worden teruggedrongen.

Door de beperkte financiële ruimte zijn we zeer terughoudend geweest met de voorstellen voor nieuw beleid. Wel vinden wij het erg belangrijk om de transformatieopgave van de binnenstad (inclusief Stationsomgeving en Hart van Zuid) een extra impuls te geven bovenop de eerder al beschikbare middelen. Met het oog op de toekomstige generaties staat duurzaamheid hoog op onze agenda. Hiervoor worden extra middelen ingezet. Om de nieuwe gezamenlijke huisvesting van Oyfo op korte termijn te realiseren wordt voorgesteld een (gelimiteerd) aanvullend budget beschikbaar te stellen. De verhoging van de normvergoeding voor de scholenbouw van het Voortgezet Speciaal Onderwijs is vooralsnog p.m. geraamd. We willen hierover eerst met uw raad van gedachten wisselen, maar we zien dit wel als een nieuwe beleidswens.

Als bijdrage ter dekking van het coalitieprogramma opgenomen investeringsagenda leggen wij de ambtelijke organisatie een efficiency taakstelling op van 2% van de totale bruto loonsom. Deze taakstelling mag flexibel worden ingevuld, omdat er een wisselwerking bestaat met de nieuwe taken en beleidsintensivering van bestaande taken die voortvloeien uit het coalitieprogramma.

In hoofdstuk 4 worden de nieuwe beleidsvoornemens beknopt beschreven. Hierbij verwijzen we voor een uitgebreide toelichting naar het onlangs verschenen coalitieprogramma 2018-2022: 'Een programma voor Hengelo': <https://www.hengelo.nl/coalitieprogramma>. Dat gaan we in deze Kaderbrief niet uitgebreid over doen.

De lokale belastingdruk (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) voor een eigenaar en een huurder van een woning neemt beperkt toe met respectievelijk 1,6% en 1,8% in 2019 ten opzichte van 2018. Een onderdeel van deze stijging is de laatste extra stijging van de OZB met 0,6% in 2019 op basis van de Kadernota Maatschappelijke takenverkenning 2016-2019, zoals door de vorige gemeenteraad is besloten. Hiermee loopt de totale ontwikkeling van de lokale woonlasten in 2019 in de pas met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen voor het jaar 2019. Het effect van de inflatiecorrectie van de OZB is, zoals gebruikelijk, verwerkt als onderdeel van de prijsontwikkeling voor 2019. In hoofdstuk 5 wordt de ontwikkeling van de lokale woonlasten beschreven. In financieel opzicht is ons uitgangspunt dat de totale afvalbegroting en rioolbegroting 100 % kostendekkend is. Bij het niet halen van de 100%, wordt een beroep gedaan op de voorzieningen afval en/of rioleringen. De principes 'de vervuiler betaalt' en 'de gebruiker betaalt' zijn leidend bij de afvalbegroting. De tariefstelling van de grijze container is afhankelijk van het aantal gebruikers.

In de eerste begrotingsjaren gaan we de uiteindelijk ontstane tekorten grotendeels afdekken met een incidentele onttrekking uit de algemene reserve. Daarbij is als uitgangspunt genomen dat we de middelen, die we in 2019 en 2020 uit de algemene reserve onttrekken, er in 2021 en 2022 weer in storten om zo op het gewenste niveau te blijven.

3. Verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022

3.1 Financieel perspectief na maartcirculaire 2018 van het gemeentefonds

Het vertrekpunt voor het meerjarenperspectief is de vastgestelde Beleidsbegroting 2018-2021. Deze begroting is eind september 2017 aan de gemeenteraad aangeboden.

Septembecirculaire 2017 gemeentefonds

Vanwege de late beschikbaarheid van de septembecirculaire 2017 van het gemeentefonds, kon het financieel effect van deze circulaire niet meer worden verwerkt in de Beleidsbegroting 2018-2021. Het effect werd voornamelijk veroorzaakt door de negatieve ontwikkeling van het accres en de hoeveelheidsverschillen met betrekking tot de verschillende verdeelmaatstaven (zowel landelijke dan wel gemeentelijke ontwikkelingen van de aantallen). Voor een toelichting wordt verwezen naar de raadsbrief 'Septembecirculaire 2017 gemeentefonds' (zaaknummer 2160859).

Decembecirculaire 2017 gemeentefonds

Daarna gaf de decembecirculaire 2017 van het gemeentefonds (raadsbrief zaaknummer: 2188669) een gering negatief effect.

Maartcirculaire 2018 gemeentefonds

In maart 2018 is er een extra gemeentefondscirculaire verschenen. In deze circulaire 2018 van het gemeentefonds zijn met name de financiële gevolgen van het Regeerakkoord en de programmastart van het Interbestuurlijk programma verwerkt.

Het kabinet Rutte III heeft een aantal grote en belangrijke maatschappelijke opgaven geformuleerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om de transitie naar duurzame energie, het tegengaan van eenzaamheid en het terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden. Het Rijk wil deze opgaven samen met o.a. de gemeenten realiseren. Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben daarom afgesproken om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Dit is vastgelegd in het concept InterBestuurlijk Programma (hierna: IBP). Op dit moment wordt er op verschillende snelheden door departementen en medeoverheden gewerkt aan uitwerkingsafspraken en mijlpalen voortvloeiend uit de programmastart van het IBP. Het concept IBP wordt op de algemene ledenvergadering van de VNG op 27 juni 2018 in stemming gebracht, onze gemeente moet dan een standpunt hebben ingenomen of we wel/niet kunnen instemmen met het IBP.

Wat betreft de financiële uitgangspunten is afgesproken dat alle overheden zich financieel inzetten voor de opgaven. Daartoe stelt de rijksoverheid accres en andere middelen (Integratie- en decentralisatie-uitkeringen, de zogenaamde enveloppen) beschikbaar in het gemeentefonds. Verschillende onderdelen, de zogenaamde enveloppen, moeten nog nader worden uitgewerkt. Mededelingen hierover kunnen op zijn vroegst gedaan worden bij de septembecirculaire 2018.

In de raadsbrief (zaaknummer 2223254) is op hoofdlijnen ingegaan op de financiële consequenties die voortvloeien uit de maartcirculaire 2018 ten opzichte van de decembecirculaire 2017. De maartcirculaire 2018 geeft een erg wisselend financieel beeld voor de begrotingsjaren, van ruim € 0,3 miljoen nadelig in 2019 oplopend tot € 4,9 miljoen voordelig in 2022. In de raadsbrief was aangegeven dat met de financiële ruimte die de maartcirculaire 2018 vanaf 2020 biedt behoedzaam moet worden omgesprongen. Nog niet alle effecten zijn hierin verwerkt.

Hieronder volgt eerst de cijfermatige opbouw vanaf de Beleidsbegroting 2018-2021 tot en met de maartcirculaire 2018. Uiteindelijk resulteert dit in een positief resultaat van bijna € 0,3 miljoen in 2019 oplopend naar bijna € 4,9 miljoen in 2022.

		- = nadeel; bedragen * € 1.000		
	2019:	2020	2021:	2022:
Saldo Beleidsbegroting 2018-2021	460	29	7	7
Financieel effect septembercircular 2017 gemeentefonds	193	70	-54	-54
Saldo na septembercircular 2017:	653	99	-47	-47
Financieel effect decembercircular 2017 gemeentefonds	-47	-2	-2	-2
Saldo na decembercircular 2017:	607	97	-49	-49
Maartcircular 2018 gemeentefonds	-324	1.316	2.912	4.939
Tussenstand na maartcircular 2018:	283	1.413	2.863	4.890

3.2 Het verwachte financieel perspectief 2019-2022

Hieronder worden de andere ontwikkelingen (wetgeving, autonome ontwikkelingen, etc.) beschreven, die leiden tot een bijstelling van het financieel perspectief. De verschillende onderdelen worden na de tabel toegelicht in deze paragraaf.

Financieel perspectief		- = nadeel; bedragen * € 1.000			
		2019:	2020	2021:	2022:
	Tussenstand na maartcircular 2018:	283	1.413	2.863	4.890
A	Meicircular 2018 gemeentefonds:	0	0	0	-1.749
B	Overige autonome ontwikkelingen:				
19-FP-2.1	Verkeersregelininstallaties vervangingsinvesteringen	-2	-24	-59	-74
19-FP-2.2	Opwaardering haveninfrastructuur gemeente Hengelo voor Klasse Va schepen	-14	-56	-55	-55
19-FP-2.3	Rentelasten reconstructie Kuipersdijk	-14	-28	-28	-28
19-FP-4.1	Verlaging verzekeringspremie onderwijshuisvesting	90	90	90	90
19-FP-4.2	Aankoop gymlokaal scholeneiland	-5	-27	-26	-26
19-FP-4.3	Schade herstel onderwijshuisvesting	100	100	100	100
19-FP-4.4	Ruimtebehoefte havo/vwo (nieuwe school Mezquita College en ruimtebehoefte bestaande havo/vwo scholen op het scholeneiland)	-540	-190	-140	-40
19-FP-5.1	Actualisering investeringsbudgetten kunstgrasvelden	-32	-45	-57	-68
19-FP-5.2	Sportaccommodaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19-FP-5.3	Uitwerking sportbesluit	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19-FP-5.4	Bestrijding eikenprocessierups	-23	-23	-23	-23
19-FP-6.1	Bijzondere bijstand en minimabeleid - kinderopvang	-189	-189	-189	-189
19-FP-6.2	Bijzondere bijstand en minimabeleid - bijzondere bijstand	-150	-150	-150	-150
19-FP-6.3	Ontwikkelingen ondernemersadvisering ROZ	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19-FP-6.4	Sociale werkvoorziening	-70	-69	-44	-44
19-FP-6.5	Re-integratie- en participatievoorzieningen	-508	-483	-483	-483
19-FP-6.6	Bijstandsontwikkeling	2.760	2.562	2.243	2.243

19-FP-7.1	Plaagdierbestrijding, extra inzet Twente Milieu en inzet slimme vallen	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
19-FP-8.1	Onderhoud aan bouwwerken geen gebouw zijnde	-25	-13	-13	-13
19-FP-8.2	Invoering Omgevingswet	b.n.	-200	-170	-37
19-FP-8.3	Capaciteit omgevingsvergunningen	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
19-FP-8.4	Welstand/stadsbouwmeester	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
19-FP-9.2	Accountantskosten	-48	-48	-48	-48
19-FP-9.3A	Wachtgeld wethouders / kort leven risico wethouders	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19-FP-9.3B	Kort leven risico wethouders	-20	-20	-20	-20
19-FP-9.4	Implementatie Wet normalisering rechtspositie ambtenaren	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19-FP-9.5	Invoering Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	-50	-50	-50	-50
19-FP-9.6	Opbrengst onroerende zaakbelastingen	0	0	0	100
19-FP-9.7	Mengpercentage BTW	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19-FP-9.8	Verbonden partijen: VRT en GBT	-242	-202	-106	-147
19-FP-9.9	Professionalisering inkoopfunctie	-70	-70	-70	-70
C	Risico's				
a.	Warmtenet	p.m.	0	0	0
b.	Stadhuis/stadskantoor	p.m.	p.m.	0	0
c.	Grondexploitaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
d.	Parkeergarage de Beurs	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
D	Onvoorziene tegenvallers	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
E	Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022 (excl. sociaal domein):	1.231	2.278	3.565	4.109
F	Sociaal domein (Wmo en Jeugdzorg) zonder maatregelen	-8.700	-8.900	-8.400	-8.500
	Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022 (sociaal domein zonder maatregelen):	-7.469	-6.622	-4.835	-4.391
	Maatregelen in het sociaal domein:				
	Bijsturen zorg en ondersteuning	1.050	2.100	3.750	4.500
	Aanvullende maatregelen	1.480	1.880	1.980	1.980
	Taakstelling Rijk - extra middelen	2.000	2.000	2.000	2.000
	Versterking ICT-beheer - vooral gericht op sociaal domein	-130	-130	-130	-130
G	Maatregelen in het sociaal domein	4.400	5.850	7.600	8.350
H	Incidenteel algemene reserve	3.337	1.277	-1.828	-2.786
I	Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022 (incl. sociaal domein en algemene reserve):	268	505	937	1.173

ONDERDEEL A – MEICIRCULAIRE 2018 GEMEENTEFONDS

De meicirculaire is 31 mei 2018 gepubliceerd. Het financieel effect van de meicirculaire is in het financieel perspectief als onderdeel A “Meicirculaire 2018 gemeentefonds” verwerkt.

Als we in verleden niet de benodigde voorbehouden hadden gemaakt ten aanzien van het BTW compensatiefonds en de ontwikkeling van de accressen, had de meicirculaire ons een flink structureel tekort opgeleverd. We hebben hierop geanticipeerd, door voor deze onderdelen stelposten (behoedzaam) te ramen, die we nu kunnen inzetten. Door de inzet van eerder gecreëerde stelposten is het uiteindelijk effect van de meicirculaire 2018 voor de jaren 2018-2021 nihil. Voor 2022 ontstaat er een tekort van € 1,75 miljoen. De financiële effecten van de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds zijn uitgebreid beschreven in bijlage 3.

ONDERDEEL B - OVERIGE AUTONOME ONTWIKKELINGEN

19-FP-2.1 Verkeersregelinstallaties vervangingsinvesteringen **€ 74.000 N**

Verkeersregelinstallaties (VRI's) hebben een beperkte levensduur. Verkeersregelautomaten, verkeerslantaarns en drukknoppen dienen om de 15 jaar vervangen te worden. Voor masten, portalen en bekabeling geldt een levensduur van 30 jaar. Het is belangrijk om VRI's op tijd te vervangen, omdat de storingsgevoeligheid in de loop der jaren toeneemt. Verkeersveiligheid en doorstroming nemen hierdoor af. Ook zijn aan het einde van de levensduur van VRI's benodigde onderdelen voor beheer onderhoud niet of minder voorradig en nemen de onderhoudskosten dermate toe dat vervanging over de langere termijn veelal een goedkoper alternatief is.

In 2010 is door de gemeenteraad een vervangingsplan inclusief bestedingsplan vastgesteld voor de periode 2011 tot en met 2015. Inmiddels is het vervangingsplan voor VRI's geactualiseerd voor de periode 2018-2023. Hierin is rekening gehouden met toekomstige vervangingen die vanuit projecten en/of subsidies worden gefinancierd. Ook worden enkele VRI's gesaneerd, waardoor deze geen vervangingsinvestering meer vereisen. Voor de overige VRI's die de komende jaren vervangen moeten worden zijn vervangingsinvesteringen nodig. De volgende investeringsbedragen worden geactiveerd: 2019: € 310.000; 2020: € 445.000; 2021: € 170.000; 2022: € 225.000; 2023: € 195.000. De kapitaallasten hiervan zijn meegenomen in het bovenstaand bedrag

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Bij ongewijzigd beleid zijn in de komende jaren onvoldoende financiële middelen beschikbaar om de benodigde VRI-vervangingen te realiseren. De bereikbaarheid van Hengelo verslechtert door de slechtere doorstroming van het verkeer. De wachttijden bij kruispunten kunnen langer worden wat irritaties kan opleveren bij verkeersdeelnemers.

19-FP-2.2 Opwaardering haveninfrastructuur gemeente Hengelo voor Klasse Va schepen

€ 55.000 N

De Minister van Infrastructuur & Waterstaat, de Regio Twente en Port of Twente als vereniging van logistieke ondernemers hebben in november 2013 een intentieovereenkomst getekend om meer vervoer over water te genereren. In 2016 is onderzoek gedaan door Nepocon naar de kwaliteit van de bestaande haveninfrastructuur. Op basis van dit onderzoek werd de omvang van de investeringen geschat tussen de € 15 en € 25 miljoen. Op 6 juni 2017 is de Binnenhavenvisie Twentekanal 2017-2030 door de raad vastgesteld. In eerdere Kadernota's 2016-2019 en 2018-2021 zijn de financiële consequenties opgenomen op basis van een door de gemeente Hengelo uitgevoerde quick scan. Hierbij is € 4,5 miljoen aan middelen beschikbaar gesteld. Hierbij werd rekening gehouden met bijdrages van private partijen.

Op 14 juli 2017 is een CEF for Transport (Europees subsidiefonds Connecting Europe Facility for Transport) subsidieaanvraag gedaan van € 11 miljoen voor alle deelnemende partijen. Inmiddels is de subsidieaanvraag gehonoreerd.

In het 2e kwartaal van 2017 is de quick scan in samenhang met de CEF subsidieaanvraag verruiming Twentekanal nader uitgewerkt. Uit dit onderzoek is gebleken dat gemeente Hengelo verantwoordelijk is voor een groter deel van de investeringen dan geraamd in de Kadernota 2018-2021. Dit betekent dat er dus minder private dekking is dan verwacht. Met de verwerving van de CEF subsidie is dit voor een groot deel opgevangen.

Dit betekent nu het volgende:

Benodigde geraamde investering is: € 8,6 miljoen (excl. personeelskosten).

Reeds beschikbaar: € 4,5 miljoen

CEF subsidie € 2,7 miljoen

Tekort: € 1,4 miljoen

In de berekening van de jaarlijkse lasten is uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 50 jaar. De voorzieningen in de haven zoals damwanden en bodembescherming blijven minimaal 50 jaar bestaan voordat ze aan het eind van de levensduur zijn.

Wat zijn de gevolgen als we het niet doen?

- Een jarenlange lobby o.a. richting Rijkswaterstaat heeft opgeleverd dat het kanaal geschikt wordt gemaakt voor een toekomstige generatie binnenschepen (Va); indien deze activiteit niet wordt afgemaakt voor het gemeentelijke deel, staat dit een verdere economische ontwikkeling voor de regio in de weg; grotere schepen zullen dan wel aanleggen in Hengelo, waardoor er grotere kans ontstaat op schade aan de havenvoorzieningen.
- Het deels niet verkrijgen van de beschikbare subsidie die door INEA (Innovation and Networks Executive Agency) wordt verleend.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- positieve effecten op werkgelegenheid.
- duurzaamheidseffecten: mogelijke verschuiving van wegvervoer naar vervoer over water.

19-FP-2.3 Rentelasten reconstructie Kuipersdijk

€ 28.000 N

Op basis van de herziene begrotingsvoorschriften vanuit landelijke regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)) met ingang van 2017, wordt de voorgenomen reconstructie van de Kuipersdijk gezien als investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Hiervoor moeten de kapitaallasten nu structureel in de begroting worden opgenomen. Omdat het een investering betreft, leidt dit tot uitzetting van kapitaallasten. Voor de investering was reeds een bedrag gereserveerd, waardoor de afschrijving meerjarig is gedekt. De rentecomponent is echter niet gedekt, doordat op basis van de gewijzigde regelgeving er niet ineens kan worden afgeschreven waar voorheen wel rekening mee was gehouden.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Niet van toepassing. Betreft enkel de administratief juiste verwerking van de uitzetting van lasten als gevolg van de BBV-regelgeving.

19-FP-4.1 Verlaging verzekeringspremie onderwijshuisvesting

€ 90.000 V

Door een verhoging van het eigen risico van de opstalverzekering van het gemeentelijk vastgoed van € 2.500 naar € 12.500 is de verzekeringspremie lager geworden. Op basis van de schadelast in de periode 2012 – 2016 is voorgesteld om het eigen risico in de toekomst te gaan verhogen als dit in de premie ook een gunstig effect zou hebben. De verzekeringsmakelaar heeft vervolgens geconcludeerd dat het verhogen van het eigen risico naar € 12.500 voor de gemeente Hengelo de beste optie is naar aanleiding van de geoffreerde premies van de leidende verzekeraar.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

N.v.t.

19-FP-4.2 Aankoop gymlokaal scholeneiland

€ 26.000 N

Het Bataafs Lyceum maakt nu nog gebruik van het gemeentelijk gymlokaal aan de Deurningerstraat, maar heeft op grond van het leerlingenaantal recht op (veel) meer gymcapaciteit. Daarnaast betekent de komst van het Mezquita college op het scholeneiland een extra vraag naar gymruimte. Ook het Avila College op het scholeneiland heeft een uitbreidingsaanvraag voor extra gymruimte ingediend. Saxion heeft op het scholeneiland een gymlokaal inclusief sportveld te koop. Er is geen leegstaand of vrijkomend gymlokaal in de buurt beschikbaar. Het voorstel is om dit gymlokaal inclusief sportveld te verwerven (€ 350.000) en in juridisch eigendom om niet over te dragen aan de Stichting OSG ten behoeve van het Bataafs Lyceum. Deze wordt van daaruit verantwoordelijk voor alle exploitatielasten. De gemeente blijft economisch eigenaar. De andere scholen kunnen dan gebruik maken van het gemeentelijk gymlokaal aan de Deurningerstraat, evenals de verenigingen die nu ook al gebruik maken van dit gymlokaal.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs. Indien het gymlokaal niet beschikbaar komt, zal een andere oplossing gevonden moeten worden. Door het ontbreken van (leegstaande/beschikbare) gymvoorzieningen in de directe omgeving kan dat betekenen dat er nieuwbouw plaats moet vinden. De normvergoeding voor de bouw van een nieuw gymlokaal is circa € 1 miljoen.

19-FP-4.3 Schadeherstel onderwijshuisvesting **€ 100.000 V**

Schadeherstel was structureel te hoog geraamd. Op basis van ervaring cijfers wordt het budget verlaagd naar € 80.000 en onderverdeeld naar onderwijsgebouwen (€ 60.000) en gymnastieklokalen (€ 20.000). Deze onderverdeling is een aanname, deze kosten fluctueren jaarlijks en zijn moeilijk onder te verdelen. Het verhogen van het eigen risico heeft geen effect op de bedragen voor schadeherstel.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

N.v.t.

19-FP-4.4 Ruimtebehoefte havo / vwo

Structureel € 40.000 N

**Incidenteel: 2019: € 500.000 N;
2020: € 150.000 N;
2021: € 100.000 N**

Naast het bestaande (tijdelijke) ruimtetekort van de havo/vwo scholen op het scholeneiland heeft een nieuwe school toestemming van de Minister om te starten in Hengelo. Het gaat om een school voor voortgezet onderwijs voor havo/vwo, het Mezquita College. De gemeente moet voorzien in de huisvesting per 1 augustus 2019.

Het college heeft op 12 december ingestemd met een nader onderzoek naar de mogelijkheid om het voormalige gebouw van Edith Stein aan de M.A. de Ruijterstraat in te zetten voor de ruimtebehoefte van het havo/vwo, dus zowel voor de tijdelijke ruimtebehoefte van de bestaande scholen en de ruimtebehoefte van de nieuwe school.

Eind maart is een voorgenomen besluit genomen op de aanvraag van het Mezquita College. Hierin is aangegeven dat de gemeente voornemens is om het gebouw van Saxion te huren en een deel van dit gebouw in gebruik te geven aan het Mezquita College. Daarnaast wordt een deel van het gebouw geschikt gemaakt (realisatie lesruimten) voor gebruik ten behoeve van de Stichting OSG.

Dit voorstel is gebaseerd op de huur van het gebouw van Saxion, € 250.000 per jaar +/- bijdrage schoolbesturen t.b.v. onderhoud € 60.000 = € 190.000 per jaar. In de Kadernota 2018-2021 was vooruitlopend op een definitieve voorziening voor het havo/vwo al € 150.000 per jaar opgenomen. Dit betekent dat het verschil (€ 190.000 +/- € 150.000) van € 40.000, jaarlijks extra benodigd is.

Daarnaast is in 2019 € 250.000 noodzakelijk voor de functionele aanpassing van de laagbouw (1.000 m²). Hier worden leslokalen gerealiseerd ten behoeve van de Stichting OSG. Ten behoeve van de ingebruikname van het hoofdgebouw door het Mezquita College is het voorstel om een budget van € 500.000 beschikbaar te stellen. Dit bedrag is een bijdrage in de kosten voor de interne verbouwingen, (plaatselijk) vervanging vloerbedekking, - plafonds, sauzen van wanden en schilderen van kozijnen en deuren. Dit bedrag wordt in 3 termijnen beschikbaar gesteld: 2019: € 250.000, 2020: € 150.000 en 2021: € 100.000.

In de voorliggende periode wordt nader onderzocht of verwerving van het gebouw van Saxion ten behoeve van de permanente voorziening voor het Mezquita College een optie is. In dat geval moeten met Saxion en het Mezquita College afspraken worden gemaakt over onder andere de verwervingsprijs, (voorwaarden voor) overdracht van het juridisch eigendom aan het Mezquita College en de omvang van de noodzakelijke bouwkundige en installatietechnische kosten en veiligheidsmaatregelen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De gemeente is verplicht om met ingang van het schooljaar 2019-2020 de nieuwe school van huisvesting te voorzien. Dit betekent dat met ingang van dat schooljaar een nieuwe school voor havo/vwo in Hengelo van start gaat. Voor ouders/kinderen valt er (nog) meer te kiezen in Hengelo, voor de bestaande schoolbesturen kan dit een gevolg hebben voor het aantal leerlingen.

19-FP-5.1 Actualisering investeringsbudgetten kunstgrasvelden

€ 68.000 N

In de Kadernota sport en bewegen (2016) staat dat een sportvereniging aanspraak maakt op een kunstgrasveld als uit de capaciteitsberekening van de KNVB blijkt dat deze capaciteit nodig is en als de vereniging in staat is om de 40% kostendekkende huur te betalen.

De kunstgras toplagen dienen na ongeveer tien jaar vervangen te worden. In het huidige investeringsplan is rekening gehouden met de kosten van een topplaagrenovatie van € 200.000. Een aanleg van de onderbouw en sporttechnische laag die 30 jaar meegaan zijn geraamd op € 150.000. Hierbij wordt uitgegaan van een kunstgrasveld met een infill van sbr rubber (vermalen autobanden).

De kunstgrasbranche is relatief een jonge branche die het laatste jaar flink onder de loep is genomen. Het sbr rubber dat als infill dient, is op lange termijn schadelijk bevonden voor het milieu. Ook andere infillmaterialen zoals kurk of synthetische rubbers, mogen niet in het milieu terechtkomen. Daarom hebben gemeenten een zorgplicht om bij veldrenovaties maatregelen te treffen die ervoor zorgen dat het infill zoveel mogelijk op het veld blijft en niet in naastgelegen bermen of sloten terechtkomt. Met het plaatsen van looproosters en goten of kantplanken rond het veld wordt het infillmateriaal opgevangen en voorkomen dat deze van het veld waait of spoelt. Deze aanpassingen brengen hogere investeringen mee.

Daarnaast is er bij veldrenovatie extra aandacht voor de afvoer van de oude topplaag en zandonderbouw. De af te voeren materialen moeten uitgebreider worden gekeurd en afgegraven worden onder strengere Arbo- en milieuvoorwaarden. Ook de aantrekkende markt en de daarmee gepaarde hogere prijs voor materialen hebben ervoor gezorgd dat de oude investeringsbedragen ontoereikend zijn.

Dit betekent dat de investeringsbedragen voor een kunstgras topplaag verhoogd zouden moeten worden naar € 250.000. De kosten van de onderbouw en sporttechnische laag zal naar € 180.000 worden verhoogd. Uit recente projecten en de meest recent ontvangen prijsopgaven blijken deze bedragen reëel. Dit betekent dat de jaarlijkse kapitaallasten op kunstgrasvelden in 2019 met ongeveer € 38.000, in 2020 met € 51.000, in 2021 met € 63.000 en in 2022 met € 74.000 worden verhoogd.

Ander infillmateriaal

Als er wordt gekozen om de toplagen op natuurlijke vervangingsmomenten van een ander infillmateriaal te voorzien betekent dit dat € 40.000 extra kosten voor kurk infill en zo'n € 100.000 voor TPE of EPDM per veldrenovatie. TPE en EPDM zijn synthetische rubbers die geen zware metalen bevatten en die wel over goede sporttechnische eigenschappen beschikken.

Gevolgen huurtarieven

In de Kadernota sport en bewegen (2016) is besloten dat verenigingen voor een kunstgrasveld 40% kostendekkende huurprijs betalen. Het 40% kostendekkende huurtarief in 2018 bedraagt € 13.497. Doordat voorheen met een hogere rente werd gerekend voor de berekening van de annuïteit, is het verschil tussen de nieuwe huurprijs van het duurder aangelegde veld en de oude huurprijs met de hogere rente, te verwaarlozen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Als de actualisatie niet plaatsvindt kunnen kunstgrasvelden, die door NOC*NSF worden afgekeurd, niet meer worden gerenoveerd. Afgekeurde velden mogen niet gebruikt worden voor competitiewedstrijden.

19-FP-5.2 Sportaccommodaties

p.m.

Bezuinigen en Gildebor

In de periode 2012-2016 is er fors bezuinigd op het beheer en onderhoud van sportparken en sporthallen. Er zijn twee zaken die hierbij de aandacht vragen:

Schoonmaak sporthallen

De reguliere- schoonmaak van de gemeentelijke sporthallen (Slangenbeek, Hasseler Es, Veldwijk en Beckum) is op dit moment versnipperd geregeld. Dit wordt conform de inbestedingsopdracht ondergebracht bij de SWB. Het uitgangspunt is dat de schoonmaakkosten van de SWB binnen de huidige budgetten blijven. Op dit moment is de SWB de kosten in beeld aan het brengen en offertes samen te stellen voor deze opdracht. Kosten p.m.

Calamiteitendienst

Gildebor voert 's avonds en in het weekend de calamiteitendienst uit voor problemen in sporthallen en gymzalen. Gildebor heeft aangegeven deze dienst niet langer te kunnen aanbieden. Daarom zal de gemeentelijke bijdrage aan Gildebor verlaagd worden. Van dit budget zal de gemeente zelf een calamiteitendienst inrichten zodat het serviceniveau voor sporters in Hengelose accommodaties op peil blijft. Op dit moment lijkt dit budgettair neutraal uitgevoerd te kunnen worden. Door frictiekosten kan het zijn dat de gemeente meer budget nodig heeft om dit te organiseren. Kosten: p.m.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Raakt het betaalbaar, schoon, heel en veilig houden van sportaccommodaties zodat deze bereikbaar blijven voor alle Hengeloërs. Dit draagt bij aan een gezonde leefstijl en sociale cohesie en overige doelstellingen binnen het sociale domein.

19-FP-5.3 Uitwerking sportbesluit

p.m.

Per 1 januari 2019 is er een fiscale wijziging op komst met (mogelijk) nadelig financieel gevolg voor de exploitatie van sportaccommodaties. Gelegenheid geven tot sport en belaste verhuur (verhuurde zaken die op dit moment voor tenminste 90% worden aangewend voor BTW belaste prestaties) worden vrijgesteld van BTW. Dit betekent dat betaalde BTW voor de exploitatie van en investeringen in sportaccommodaties niet langer verrekenbaar (terug vorderbaar) is. Daardoor worden de kosten voor exploitatie en investeringen in sportaccommodaties 21% hoger.

Daarnaast ontstaat nog een indirect nadelig effect. Het mengpercentage dat is afgesproken met de belastingdienst wijzigt nadelig door deze sportvrijstelling, waardoor het aandeel kostenverhogende BTW in de overheadkosten toeneemt. Deze nadelige effecten worden beperkt door twee zaken:

1. Er is compensatie toegezegd vanuit het Rijk, maar over de omvang en uitwerking hiervan is nog weinig bekend.
2. Door de werking van de BTW kunnen de baten veelal met 9% (het verlaagde BTW tarief wordt in 2019 verhoogd van 6% naar 9%) worden verhoogd zonder onvermijdelijk financieel nadeel voor de gebruikers (veelal sportverenigingen).

Inmiddels wordt in de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds aangegeven dat de rijksoverheid de gemeenten voor dit nadeel zal compenseren via de nieuwe specifieke-uitkering Sport (SPUK Sport). Gemeenten zullen om in aanmerking te kunnen komen vóór 1 december 2018 een aanvraag moeten indienen waarbij zij alle btw belaste kosten in kaart brengen met betrekking tot de bouw- het onderhoud en het beheer van sportaccommodaties en de aanschaf en het onderhoud van sportmaterialen. De kosten die voor de aanvraag in aanmerking komen betreffen uitsluitend kosten die vanaf 1 januari 2019 gemaakt zijn. Nadere inhoudelijke informatie inzake de SPUK Sport volgt voor de zomer vanuit het Ministerie van VWS.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Indien niet genoeg compensatie door het rijk plaatsvindt moet er gekeken gaan worden naar andere opties. Hierdoor kan de betaalbaarheid van de sport onder druk komen te staan.
- BTW laag tarief gaat per 1 januari 2019 naar 9%. Dit betekent al een verhoogde huurlast voor verenigingen.

19-FP-5.4 Bestrijding eikenprocessierups

€ 23.000 N

De laatste drie jaren is het aantal nesten en meldingen over overlast van de eikenprocessierups enorm toegenomen. Van 60 meldingen in 2015 tot 309 in 2017. Daardoor zijn ook de kosten enorm toegenomen. Het is vrijwel onmogelijk alle nesten te bestrijden. De rups wordt daarom bestreden op plaatsen waar veel mensen komen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan scholen, speelplaatsen, winkelcentra en verzorgingstehuizen. De eikenrups wordt bestreden door de nesten weg te zuigen en te vernietigen. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen gemiddeld € 20.000. Ook bij het zwembad wordt de eikenprocessierups bestreden. Dit gebeurt met de methode van spuiten met nematoden (aaltjes). Een preventieve, maar ook vrij kostbare methode.

Het verdelen van de eikenprocessierups bij het zwembad kost jaarlijks € 6.000. In totaliteit kost het bestrijden van de eikenprocessierups jaarlijks gemiddeld € 26.000, waarvoor slechts een budget van € 3.000 is begroot. Er dient structureel extra budget (€ 23.000) beschikbaar te worden gesteld voor de bestrijding van de eikenprocessierups. Er is geen sprake van een wettelijke verplichting, maar de gemeente dient zorg te dragen voor een schone en veilige openbare ruimte en risico's voor de gezondheid te bestrijden. De bestrijding vindt daarom plaats op die locaties waar het grootste risico bestaat dat mensen in aanraking komen met de eikenprocessierups. Burgerinitiatieven worden niet aangemoedigd, maar wel begeleid wanneer deze zich voordoen. Echter zonder de verantwoordelijkheid over te nemen. Aan het begin van het seizoen wordt altijd actief gecommuniceerd over het bestrijden (en ook plaatselijk niet bestrijden) van de eikenprocessierups. Een snelle en goede afhandeling van meldingen over overlast situaties is belangrijk.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Aanraking met de rups kan tot hele vervelende klachten leiden. Er bestaat daarom angst voor de eikenprocessierups, waardoor nesten snel en vaak worden gemeld. Het snel en goed bestrijden van nesten op plaatsen waar veel publiek komt, voorkomt onrust en overlast.

Door voldoende budget voor de bestrijding van de eikenprocessierups beschikbaar te stellen, blijft de overlast beperkt en kan de kwaliteit van het openbaar groen behouden blijven.

19-FP-6.1 Bijzondere bijstand en minimabeleid – kinderopvang € 189.000 N

Door de stijging van het inspectietarief van de GGD en door het in werking treden van de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang stijgen de kosten voor toezicht en handhaving kinderopvang. Voorgesteld wordt daarom het budget met € 15.000 te verhogen.

De kosten voor Sociaal Medische Indicatie (SMI) zijn fors gestegen waardoor het budget niet toereikend is. Dit komt onder meer doordat er door het meldpunt kinderopvang nauwer wordt samengewerkt met Jeugd en gezin. Veelal wordt er dan gekozen voor inzet van SMI in plaats van een duurdere, en vaak voor het kind meer belastende, oplossing vanuit Jeugd en gezin. Het budget voor SMI is al een aantal jaren ontoereikend. Het voorstel is om het budget op te hogen met € 174.000 naar € 350.000.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Het niet of onvoldoende inspecteren van kinderdagverblijven en gastouders zou tot onaanvaardbare risico's kunnen leiden.

19-FP-6.2 Bijzondere bijstand en minimabeleid-bijzondere bijstand € 150.000 N

Algemeen:

Op grond van de ontwikkeling van de afgelopen jaren worden een aantal budgetten aangepast, zodat deze op een realistischer niveau liggen. Door een afname van het aantal bijstandsgerechtigden en de sterk afgenomen instroom van statushouders in 2017 is het beroep op de bijzondere bijstand gedaald. Dit betreft een autonome ontwikkeling.

De kosten voor bewindvoering blijven echter stijgen. Bewindvoering wordt door de rechtbank uitgesproken, gemeenten zijn verplicht de kosten daarvoor te betalen.

Specifiek:

- bijzondere bijstand – terugvorderingen: Het bedrag dat aan vorderingen is "opgeboekt" in 2017 is fors hoger dan begroot. Oorzaak is met name het verstrekken aan statushouders van (bijzondere) leenbijstand voor inrichtingskosten. De verstrekte leenbijstand wordt maandelijks terugbetaald. Derhalve worden de baten met € 50.000 opgehoogd.
- bijzondere bijstand - individuele inkomenstoelage: als gevolg van een sterke terugloop in het aantal bijstandsgerechtigden is het aantal klanten dat een langdurig beroep doet op de bijzondere bijstand gedaald. Gezien de kosten in 2016 (bijna € 578.000) en 2017 (€ 524.000) wordt voorgesteld het budget te verlagen met een bedrag van € 50.000.
- een in verband met de grote toestroom van vluchtelingen opgevoerd budget ad € 76.688 voor huisvesting van statushouders kan vervallen. Dit is niet meer nodig.
- bovengenoemde drie voordelen worden met de betreffende stelpost gemeentefonds-uitkering in de begroting verrekend, zodat dit budgettair neutraal voor de begroting verloopt.
- bijzondere bijstand – kosten beschermingsbewind welke rechtstreeks door de gemeente worden betaald. Op basis van de realisatie in 2017 en de stijgende trend in de jaren daarvoor wordt voorgesteld het budget met € 150.000 te verhogen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Bijzondere bijstand stelt de Hengelose burger met een laag inkomen in staat te participeren in maatschappelijk activiteiten.

19-FP-6.3 Ontwikkelingen ondernemersadvisering ROZ

p.m.

Het ROZ verzorgt vanuit een centrumgemeente constructie voor de meeste gemeenten in Twente en de Achterhoek startersadvisering, ondernemersadvisering en schuldhulpverlening voor ondernemers.

Als gevolg van een aantal autonome ontwikkelingen dalen een aantal structurele inkomsten:

- * de gemeente Enschede bezuinigt € 150.000 op startersadvisering;
- * door de aantrekkende economie hoeven minder ondernemers een beroep op ondernemersregelingen te doen zoals het ROZ deze uitvoert.

Dit wordt ondervangen door een afname van de formatie en personele inzet (waar reeds op gestuurd is), andere kosten en het op onderdelen verder door ontwikkelen van het dienstverleningsproces. Om op een kwalitatief hoogwaardige, volgens de eisen van deze tijd en efficiënte wijze haar advisering te blijven vormgeven en uitvoeren, verdienen investeringen op het gebied van ICT en huisvesting aandacht. Dit is vooralsnog p.m. geraamd.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De dienstverlening voor starters en ondernemers in Hengelo en in de opdrachtgevende gemeenten moet op peil blijven.

19-FP-6.4 Sociale werkvoorziening

€ 44.000 N

In de begroting moeten de bedragen van de Wsw-vergoeding nog worden aangepast aan de bijgestelde bedragen van de Rijksbegroting. Dit leidt tot een correctie van € 69.923 in 2019 tot € 43.939 in 2022.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

N.v.t.

19-FP-6.5 Re-integratie- en participatie-voorzieningen

€ 483.000 N

Ter ondersteuning van bijstandsgerechtigden bij het verkrijgen van werk wordt flankerend beleid ingezet. Het gaat hierbij om bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt die geen traject volgen bij de SWB en die met inzet van geringe middelen kunnen uitstromen. De ondersteuning bestaat bijvoorbeeld uit het vergoeden van reiskosten voor een stage- of werkplek, een vergoeding voor werkkleding of het volgen van een kortdurende opleiding, zoals het behalen van een VCA certificaat of heftruckdiploma. Tegenover de kosten van € 145.000 staat een besparing op de uitgaven aan uitkeringsgelden door uitstroom van bijstandsgerechtigden. Hierdoor ontstaat een voordeel op de bijstandskosten. Zie hiervoor het volgende onderdeel 19-FP-6.6 Bijstandsontwikkeling. Daarnaast worden uit dit budget specialistische trajecten betaald die niet door de SWB geleverd kunnen worden.

Stijging kosten Werkplein, locatie Gieterij: de kosten voor het Werkplein worden vastgesteld en verdeeld over de deelnemende partners via een verdeelsleutel op basis van onder meer het aantal uitkeringen. Ook worden de overheadkosten onder deze post gebracht. Het begrote bedrag (€ 50.000) is onvoldoende om de kosten voor 2018 uit te kunnen dekken (€ 83.742). Derhalve wordt voorgesteld het begrote bedrag met € 33.725 te verhogen.

Voor Europese subsidie (ESF) is ten onrechte een baat geraamd van € 15.000, deze wordt structureel verlaagd.

Met het vaststellen van de nota 'Werk maken van werk' heeft de raad een motie aangenomen om vernieuwende trajecten te ontwikkelen zonder tussenkomst van de SWB. Om deze motie uit te voeren is in eerste instantie een eenmalig budget van € 25.000 nodig.

Per 1 januari 2017 zijn gemeenten wettelijk verplicht uitvoering te geven aan Nieuw Beschut werkplekken. De gemeente Hengelo heeft een taakstelling om vanaf 2019 34 werkplekken te realiseren. De loonkosten worden vanuit het BUIG budget gedekt. In de begeleidingskosten, à € 8.500 per werkplek, is in de begroting niet voorzien. Voorgesteld wordt dan ook om de budgetten in de begroting te verhogen met € 289.000. Uiteindelijk leidt dit tot een vermindering van de bijstandskosten (zie het volgende onderdeel).

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Door bijstandsgerechtigden een traject aan te bieden wordt de kans op het verkrijgen van werk vergroot dan wel wordt de afstand tot de arbeidsmarkt verkleind.

19-FP-6.6 Bijstandsontwikkeling

€ 2.243.000 V

In 2017 heeft de gemeente Hengelo, tegen de prognoses van het Centraal Planbureau in, haar bijstandsvolume met 1,5% zien dalen van 2.416 naar 2.382 uitkeringen. Als gevolg van deze daling is het geprognosticeerde bijstandsvolume in de jaren 2018 en verder dan ook neerwaarts bijgesteld.

Aan het einde van 2017 waren er 69 bijstandsgerechtigden vanuit het zogenaamde doelgroepen-register geplaatst op een baan met loonkostensubsidie. Dit aantal stijgt momenteel. Tevens is per 1-1-2017 het instrument "nieuw beschut" verplicht gesteld, waardoor de gemeente Hengelo ultimo 2018 26 plaatsen gevuld moet hebben. Loonkostensubsidies worden evenals de bijstandsuitkeringen uit het door het Rijk beschikbaar gestelde BUIG budget gedekt. In 2017 zijn de kosten voor loonkostensubsidies gestegen tot € 431.000. Dit bedrag neemt in 2018 en de jaren daarna toe tot naar schatting € 545.000.

Het Hengelose voorlopige BUIG budget is voor 2018 ten opzichte van het definitieve BUIG budget in 2017 met ruim € 2,1 miljoen gestegen. Dit heeft, ook in relatie met het gedaalde bijstandsvolume, tot gevolg dat er een aanzienlijk overschot op het BUIG budget is.

In totaliteit is de bijstandsontwikkeling ruim € 2,7 miljoen voordelig in 2019 aflopend tot ruim € 2,2 miljoen voordelig in 2022.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Door de verstrekking van bijstand worden inwoners van Hengelo niet alleen in staat gesteld in hun levensonderhoud te voorzien en om te participeren in de maatschappij. Een deel van de bijstandsgerechtigden heeft door persoonlijke factoren geen kans op een reguliere baan. Hoewel zij arbeidsvermogen hebben zijn zij niet in staat om een volledig minimumloon te verdienen. Om deze mensen toch een kans te bieden op de arbeidsmarkt wordt voor het deel van het minimumloon dat zij niet kunnen verdienen, loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever. Dat betekent dat de werkgevers gecompenseerd worden voor de verminderde loonwaarde en de werknemer het wettelijk minimum loon of Cao-loon ontvangt. Door inzet van deze en andere instrumenten neemt het aantal mensen dat afhankelijk is van de bijstand af en de werkgelegenheid toe.

19-FP-7.1 Plaagdierbestrijding

b.n.

Per 1 januari 2017 geldt gewijzigde regelgeving met betrekking tot de plaagdierbestrijding. Chemische bestrijding is verboden, behoudens uitzonderingsgevallen die gecertificeerde bedrijven mogen toepassen. Dit betekent een verhoogde inzet van de ongediertebestrijders van Twente Milieu en inzet van slimme rattenvallen. Inzet van slimme bestrijdingsmiddelen, SMART rioleringsvallen, heeft in 2017 geleid tot goede resultaten. Dit betekende wel een verhoging van de kosten in 2017.

Het budget voor de inzet van ongediertebestrijders Twente Milieu dient verhoogd te worden van € 110.509 (begroting 2018) naar € 135.000. De kosten voor de inzet van een set van 7 slimme vallen bedragen € 30.000 per jaar. Totale budget wordt dan € 165.000. In de begroting verloopt dit per saldo budgettair neutraal. De structureel hogere kosten moeten worden gedekt door structureel hogere opbrengsten. Dit betekent dat naar aanleiding van dit voorstel het vaste tarief voor de afvalstoffenheffing verhoogd wordt met € 1,51 per huishouden. De extra kosten worden geraamd op € 55.000 (€ 165.000 - € 110.000). De verwachting is dat door deze aanpak er een beheersbare situatie ontstaat.

In het kader van communicatie en handhaving zullen bewoners blijvend geattendeerd moeten worden op hun gedrag. Het gaat hierbij om het voeren van eenden in vijvers en beken. Ook worden bewoners gewezen op de negatieve effecten van het bijplaatsen van afvalzakken bij inzamelcontainers voor afval.

Bij sloop, herstructurering en nieuwbouw worden ratten gestoord in hun natuurlijke omgeving en zullen zij op zoek gaan naar een andere omgeving. Bij het bouwrijp maken van grond is er vaak sprake van rattenoverlast in de omgeving. Met deze kennis is het van belang ongedierte te bestrijden voordat de grond geroerd wordt. Overleg met interne en externe projectleiders is noodzakelijk. Ongediertebestrijding zal als activiteit moeten worden opgenomen als eerste stap in de uitvoeringsfase bij projecten.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Minder overlast van ratten in bewoond gebied.
- Minder risico's volksgezondheid.

19-FP-8.1 Onderhoud aan bouwwerken geen gebouw zijnde

Incidenteel 2019: € 25.000 N
Structureel vanaf 2020: € 13.000 N

In de gemeente Hengelo staan diverse objecten die gekocht, gebouwd, gekregen of geschonken zijn door onszelf of door derden. Deze objecten zijn niet opgenomen in de begroting van het vastgoedbedrijf, omdat er geen beleid en geen aangewezen eigenaar aan verbonden is. Omdat de gemeente wel eigenaar is van deze objecten en ook zijn/haar verantwoordelijkheden hiervoor heeft zal er budget moeten zijn om het nodige onderhoud hieraan te verrichten.

Op het moment van schrijven zijn de volgende objecten bekend: Toren Laurapark, Poortgebouwtjes Laurapark, Kassagebouwtjes FBK-stadion, Stenen doeltjes, Muur Storkpark, C.T. Storkmonument, Cesme (Turkse drinkfontein), Overkapping busstation ((deels) budget voor beschikbaar), Toren Weusthagpark, Trafohuisje MFA, Poort Tuindorp, Elementen Weusthagpark, Informatieborden Tuindorp, Koepel Prins Bernhard plantsoen. Waarschijnlijk zullen er in de toekomst objecten bij komen die of nu vergeten zijn of gebouwd of geschonken gaan worden. Het bedrag dat we in eerste instantie ramen dat wij jaarlijks nodig hebben is € 13.000 vanaf 2020. Daarnaast zal de toren van het Laurapark worden geschilderd in 2019, waarvoor eenmalig € 25.000 nodig is. Met het jaarlijks budget van € 13.000 verwachten wij de objecten te kunnen onderhouden en gebreken aan de objecten te kunnen verhelpen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Als we het niet doen kan een object in de vergetelheid raken met alle consequenties van dien.

19-FP-8.2 Invoering Omgevingswet

Incidenteel: 2020: 200.000 N;
2021: 170.000 N;
2022: 37.000 N

In de Kadernota 2018-2021 is een eerste begrotingsraming opgenomen voor de invoering van de Omgevingswet. Later is bekend geworden dat de Omgevingswet niet in 2019, maar naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt. Het uitstel van de wet leidt ertoe dat een deel van de begrote bedragen doorschuift naar volgende jaren, bijvoorbeeld de kosten van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De verwachting is dat de bij de vorige Kadernota toegekende middelen voor het jaar 2018 niet volledig worden benut. Er wordt een budgetoverhevelingsverzoek gedaan voor het deel dat overblijft na afloop van het jaar 2018 bij het opstellen van de jaarrekening 2018. In de beleidsrapportages wordt in de tussentijd ook gemonitord wat het beeld is.

Momenteel wordt gewerkt aan een programmaplan waarin we beschrijven hoe we ons voorbereiden op de komst van de Omgevingswet in 2021. Hierin wordt een planning van de activiteiten in de komende jaren opgenomen. De uitvoering van het programma Omgevingswet start na vaststelling van het programmaplan medio 2018 en eindigt eind 2021.

Net als bij de voorbereiding van de Kadernota 2018-2021, hebben we nu gebruik gemaakt van het rekenmodel invoeringskosten Omgevingswet dat in opdracht van de VNG is ontwikkeld. We zien dit rekenmodel als de best onderbouwde methode om de invoeringskosten te ramen. Begin 2018 is een verbeterde versie van dit rekenmodel beschikbaar gekomen, dat we op de Hengelose situatie hebben toegepast. Door het uitstel van de wet loopt het programma Omgevingswet langer door. De kosten van de benodigde formatie voor het programma worden daardoor hoger. De ontwikkelingskosten van de nieuwe instrumenten (omgevingsvisie en omgevingsplan) en opleidingskosten blijven gelijk, maar worden over meerdere jaren uitgesmeerd door het uitstel van de wet.

Daarnaast zijn in de actualisering van het financieel perspectief tevens de kosten voor aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) meegenomen. Wat deze verplichte aansluiting precies voor de gemeente betekent is nog niet bekend. Het DSO wordt door het Rijk ontwikkeld en is nog niet gereed. Voorgesteld wordt om alvast rekening te houden met de kosten hiervan, hoewel hierover nog veel onzeker is.

De invoeringskosten bestaan uit de volgende kosten:

- ontwikkelen van een omgevingsvisie (2018-2020);
- ontwikkelen van een omgevingsplan (2019 en 2020);
- opleidingskosten (2018 e.v.);
- formatie voor programma (2018-2021);
- digitalisering en informatiearchitectuur, waaronder implementeren ICT-standaarden (2020 e.v.);
- overige kosten, zoals aanpassen bedrijfs- en werkprocessen en cultuurverandering (2018 e.v.).

Invoeringskosten	2019	2020	2021	2022
Omgevingsvisie	55.000	27.000	-	-
Omgevingsplan	23.000	23.000	11.000	-
Opleidingskosten	52.000	52.000	17.000	9.000
Formatie voor programma	80.000	80.000	80.000	-
Digitalisering en informatiearchitectuur	-	140.000	47.000	23.000
Overige kosten	32.000	38.000	15.000	5.000
Totaal	242.000	360.000	170.000	37.000
Reeds begroot (incl. budgetoverheveling)	242.000	160.000	-	-
Totale uitzetting	-	200.000	170.000	37.000

Het VNG-rekenmodel wordt regelmatig geactualiseerd op basis van nieuwe ontwikkelingen en ervaringen van de gemeenten die er gebruik van maken. We zullen iedere nieuwe versie gebruiken om te kunnen monitoren hoe de kostenraming zich zal ontwikkelen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De beweging naar meer eenvoud, meer maatwerk, meer integraliteit en minder regels op het terrein van de fysieke leefomgeving is jaren geleden al ingezet met de Wabo (omgevingsvergunning) en wordt met de Omgevingswet verder verbreed. Het gewenste effect van de Omgevingswet is dat het voor de maatschappij vooral makkelijker wordt om een initiatief te starten in de fysieke leefomgeving. Daarnaast is het maatschappelijke effect van de wet dat de maatschappij veel meer wordt betrokken bij de beleid- en regelgeving in de fysieke leefomgeving.

19-FP-8.3 Capaciteit omgevingsvergunningen

b.n.

Binnen Ruimte & Bouwen wordt gewerkt aan het toetsen van vergunningaanvragen aan bestemmingsplannen, het bouwbesluit, andere wettelijke kaders en gemeentelijke visies. Het omgevingsvergunningsproces vindt hier primair plaats. De afgelopen jaren hebben we een stijging gezien in het aantal bouwaanvragen (in 2015 – 703 aanvragen en in 2017 – 802 aanvragen), maar ook het aantal informatieverzoeken (in 2015 - 356 en in 2017 - 374). De markt trekt aan en er is veel vraag naar ondersteuning vanuit de gemeente bij nieuwe initiatieven. Dit zien we terug in het aantal klantcontacten (in 2016 - 386 en in 2017 – 660). Voor deze klantcontacten worden geen leges in rekening gebracht. In het kader van onze dienstverlening wordt hier wel erg veel aandacht aan besteed.

Ook met de komst van de Omgevingswet zal er meer op de gemeente afkomen. Om hier goed op voorbereid te zijn moet er geoefend worden met de materie, maar moeten ook de bedrijfsprocessen hierop aangepast worden. Ook dat legt een claim op de capaciteit voor omgevingsvergunningen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De afgelopen tijd hebben we ingezet op een betere dienstverlening in de ruimtelijke keten. Met de komst van vergunningsvrije regelgeving kloppen inwoners vaker bij de gemeente aan voor vrijblijvende toetsing en advies. Tegenover deze dienstverlening staan geen legesinkomsten. Om deze dienstverlening echter te kunnen blijven bieden is extra capaciteit van 1,0 fte nodig (€ 66.000).

Echter door de toegenomen bouwaanvragen zijn de legesinkomsten ook structureel hoger waardoor deze ontwikkeling budgetneutraal kan verlopen.

19-FP-8.4 Welstand / stadsbouwmeester

b.n.

Bij de herziening van de Welstandsnota in 2013 is de overstap gemaakt van een welstandsc commissie naar een stadsbouwmeester. Dit had verschillende oorzaken:

- de doorlooptijd van vergunningen werd verkort van 12 naar 8 weken;
- er lag een bezuinigingstaak op welstand van circa € 90.000 naar € 50.000.

Om o.a. de kosten te beperken is een gedifferentieerd welstandsbeleid ingevoerd, de stadsbouwmeester is benoemd, een deel van de toetsing is neergelegd bij een van de Vergunningverleners en de verrekening met Het Oversticht is gewijzigd.

Voorheen werd een percentage van de bouwsom in rekening gebracht bij de aanvrager voor de welstandstoetsing. Dit bedrag werd rechtstreeks overgemaakt aan Het Oversticht.

Met de herziening is een Dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Het Oversticht op basis van een geschat aantal uren. Aan het begin van het jaar wordt 50% gefactureerd en aan het eind van het jaar het resterende bedrag. Afhankelijk van het aantal aanvragen en dus bestede uren kan er een afwijking ontstaan: hogere kosten indien de bouw aantrekt en lagere kosten bij een crisis of stabilisatie van bouwactiviteiten.

De afgelopen twee jaar is de bouw flink aangetrokken en heeft de stadsbouwmeester al meer uren gedraaid dan in de DVO was afgesproken. Na overleg met Het Oversticht is de verwachting voor de komende jaren dat ongeveer € 15.000 aan meerwerk wordt besteed.

Het bedrag in de DVO tot en met 2017 bedroeg bijna € 57.000. In de voorliggende DVO's voor 2018 en 2019 is dit bedrag opgehoogd naar bijna € 72.000. In onze begroting is echter nog een bedrag opgenomen van bijna € 43.000, waardoor er ruim € 29.000 aan extra lasten worden geraamd. Deze extra lasten worden opgevangen door de structureel hogere legesinkomsten.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Indien geen actualisatie plaatsvindt, zal niet in alle gevallen welstandsadvies kunnen worden gegeven.

19-FP-9.2 Accountantskosten

€ 48.000 N

Na de aanbesteding van de accountantscontrole voor de periode 2016-2017 (met mogelijke verlenging van maximaal tweemaal één jaar) werd de opdracht gegund aan Deloitte. Tijdens de jaarrekeningcontrole 2016 ontstond verschil van inzicht over de kosten van meerwerk. Partijen zijn in overleg getreden over dit verschil van inzicht en zijn daarmee tot een minnelijke schikking gekomen. In aanvulling op de overeenkomst is een vergoeding overeengekomen voor nieuwe werkzaamheden met betrekking tot het Sociaal Domein, Vennootschapsbelasting en nieuwe regelgeving ten aanzien van de grondexploitaties. Ook zijn er duidelijke afspraken gemaakt over het toe te passen accrespercentage (2,5%). Ten opzichte van de bestaande raming dient het budget met € 48.000 te worden verhoogd.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

N.v.t.

19-FP-9.3 Wachtgeld wethouders / kort leven risico wethouders

€ 20.000 N

a. Wachtgeld wethouders

p.m.

Op 19 maart 2018 hebben gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Dit kan betekenen dat één of meer wethouders niet zullen terugkeren in het nieuw te vormen college. De afgetreden wethouders hebben eventueel recht op wachtgeld. De gemeente is risicodragers voor het wachtgeld. Hiervoor moet jaarlijks een bedrag in de begroting worden geraamd. Dit is een verplichting voor de gemeente. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van de uitkomst van de collegevorming.

b. Kortleven risico wethouders

€ 20.000 N

Gemeenten zijn tijdens de opbouwperiode van het pensioen van een wethouder of oud-wethouder (wachtgelder) 100% risicodragers voor het zogenaamde kort leven risico. Dat betekent dat de gemeente tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de partner van de overleden wethouder of wachtgelder nabestaandenpensioen moet betalen aan diens partner. Voor dit risico moet de gemeente een passende dekking hebben.

De gemeente Hengelo heeft twintig jaar een voorziening in de begroting gezet van € 383.000. Dit bedrag dekt 10% van het risico en is nooit bijgesteld. Een inventarisatie heeft uitgewezen dat dit niet afdoende is. Dat betekent dat het bedrag naar boven moet worden bijgesteld of de dekking op een andere manier geregeld moet worden. Dit kan middels een verzekering. Daarmee is het risico 100% gedekt. Op dit moment gaat het om vier wethouders en een wachtgelder.

De premie daarvoor bedraagt rond de € 10.000 per jaar. Als er wethouders niet terugkeren en nieuwe wethouders aantreden stijgt het premiebedrag. Hoe hoog de stijging is, hangt af van de samenstelling van het nieuwe college. Veiligheidshalve is een bedrag van € 20.000 aangehouden. De bestaande voorziening van € 383.000 is in de jaarstukken 2017 vrijgevallen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

N.v.t.

19-FP-9.4 Implementatie Wet normalisering rechtspositie ambtenaren **p.m.**
Op 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking. Vanaf die datum is niet langer het Ambtenarenrecht van toepassing op de rechtspositie van ambtenaren maar het Burgerlijk Wetboek. Dit heeft implicaties voor de hele organisatie. Voor de implementatie van deze wetwijziging is een aantal acties nodig, zoals scholing en opleiding van P&O medewerkers en leidinggevendenden, dossieronderzoek en aanpassing van processen, documenten (zoals de aanstellingsbesluiten), het personeelshandboek, de geschillenregeling en de medezeggenschap.

Voorlichting en communicatie zullen hierbij een prominente rol spelen. Om dit alles te stroomlijnen moet een projectgroep worden gevormd. Er zal formatie nodig zijn om het benodigde onderzoek te kunnen doen, de projectgroep te bemensen en de benodigde aanpassingen te realiseren. Hoeveel formatie dit zal zijn is afhankelijk van de omvang van de benodigde aanpassingen (dit volgt uit het dossieronderzoek) en de omvang van de projectgroep. De kosten voor scholing zijn afhankelijk van het aantal mensen dat zal gaan deelnemen aan de scholing.

De actualisatie is een landelijke autonome ontwikkeling. We hebben geen keus om hier al dan niet in mee te gaan.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

We zijn verplicht om de Wnra te implementeren, het is een landelijke autonome ontwikkeling.

19-FP-9.5 Invoering Algemene verordening gegevensbescherming **50.000 N**
Per 25 mei 2018 is de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat er vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt dan niet meer. Om tijdig aan deze Verordening te kunnen voldoen zijn de voorbereidingen in 2017 gestart. Met de bestaande projectencapaciteit en met inzet van de Wbp-beheerder is dit opgepakt.

Onderdeel van de AVG is de aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming (FG). De FG houdt binnen de gemeente onafhankelijk toezicht op de toepassing en naleving van de AVG en daarbij opvolgende en aansluitende wetgeving. Hij is tevens een aanspreekpunt voor betrokkenen, voor het verantwoordelijke (college) en voor de Autoriteit Persoonsgegevens.

De FG levert daarmee een belangrijke bijdrage aan correct gebruik van persoonsgegevens door de organisatie. Hij zal bijdragen aan de verdere implementatie van het privacy beleid in de gemeente. De taken van een FG zijn als volgt:

- als wettelijk adviseur toezien dat persoonsgegevens binnen de organisatie blijvend op een behoorlijke, zorgvuldige, transparante wijze worden verwerkt;
- onafhankelijk adviseren over de naleving van wet- en regelgeving en privacy beleid op het gebied van de verwerking van persoonsgegevens;
- gevraagd en ongevraagd advies geven en informatie verstrekken over privacy en de verwerking van persoonsgegevens aan het college en management;
- het mede beoordelen en adviseren over beveiligingsincidenten/datalekken betreffende persoonsgegevens;
- het adviseren over het op peil brengen en houden van kennis en het vergroten van bewustzijn van leidinggevendenden en medewerkers rondom gegevensbescherming;
- het adviseren over het (verder) formaliseren van en realiseren van een passend niveau van gegevensbescherming en het gebruik van passende technologie en methoden (audits, privacy impact assessment (PIA), verwerkersovereenkomsten etc.);
- het optreden als aanspreekpunt/contactpersoon voor de Autoriteit Persoonsgegevens;
- adviseren over privacy klachten (ombudsfunctie).

Er is inmiddels een FG benoemd. Binnen de huidige formatie zijn de eerste maanden op te vangen (zoals gezegd wordt het als project geïmplementeerd). De FG laat een deel van zijn (oude) werkzaamheden over aan collega's – die daarvoor tijdelijk extra worden ingezet. We schatten in dat voor de rol structureel 0,5 fte noodzakelijk is. Daarnaast schatten we in dat voor de plaatsvervangersrol (die niet alleen plaatsvervanger maar ook sparringpartner is) ook 0,2 fte noodzakelijk is.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De AVG vervangt de verouderde Nederlandse Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en heeft als doel persoonsgegevens beter te beschermen en die bescherming in de gehele EU gelijk te trekken.

Organisaties moeten (nog) duidelijk(er) maken waarom ze persoonsgegevens verzamelen, waarvoor ze die gebruiken en hoe lang de data wordt bewaard. Ook moeten ze burgers desgevraagd inzage geven in de opgeslagen data.

19-FB 9.6 Opbrengst onroerende zaakbelastingen **vanaf 2022 € 100.000 V**

Bij het opstellen van een nieuwe begroting wordt een nieuwe laatste jaarschijf toegevoegd. Voor het jaar 2022 is, op basis van autonome ontwikkelingen, de opbrengst onroerende zaakbelastingen ten opzichte van de jaarschijf 2021 geactualiseerd. Dit levert een bedrag van € 100.000 (voordelig) op in 2022.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

N.v.t.

19-FP-9.7 Mengpercentage BTW **p.m.**

De door gemeente betaalde BTW kan voor een groot deel worden terugontvangen vanuit het BTW Compensatiefonds; voor een kleiner deel wordt de BTW verrekend in het kader van de Wet omzetbelasting en voor een ander deel werkt de BTW kostenverhogend. Voor 'overhead' zoals ook het stadskantoor geldt een zogenaamd mengpercentage.

Voor het stadskantoor wordt de ingebruikname in 2019 verwacht. Met de Belastingdienst is in 2014 een voorlopig percentage afgesproken betreffende de verrekening van de BTW die verband houdt met de realisatie van het stadskantoor (98% van de BTW wordt verrekend). Dit percentage is gebaseerd op het algemene mengpercentage van de gemeente en het verwachte gebruik van het stadskantoor. In het jaar van ingebruikname van het stadskantoor dient het percentage verrekenbare BTW te worden herrekend op basis van de in dat jaar geldende gegevens.

Daarnaast is de gemeente nu bezig met de herberekening van het algemene mengpercentage (het percentage dat geldt voor alle overhead). De verwachting is dat dit leidt tot een voordeel (verlaging van het huidige kostenverhogende element). Per 1 januari 2019 zal de BTW-sportvrijstelling echter worden verruimd (zoals hiervoor te lezen). Dit leidt er onder andere toe dat het berekende algemene mengpercentage weer verslechtert c.q. het kostenverhogende element weer toeneemt. Het is op dit moment nog niet mogelijk om de precieze financiële impact te bepalen.

Het is de verwachting dat de effecten van genoemde wijzigingen elkaar ongeveer zullen opheffen. In de komende maanden zullen de exacte financiële gevolgen in beeld worden gebracht en met de Belastingdienst worden afgestemd.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Geen, het is uitsluitend een financiële fiscale aangelegenheid.

19-FP-9.8 Bijdragen aan verbonden partijen **€ 147.000 N**

Twee verbonden partijen laten een meer dan normale kostentoename zien: de Veiligheidsregio Twente (VRT) en het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT).

De VRT heeft in meerdere rapportages aangegeven, dat 5 ontwikkelingen structureel kostenverhogend gaan werken. Dit zijn de meldkamertransitie, exploitatie openbaar brandmeldsysteem, BTW-compensatie op investeringen, vervanging onroerende activa en vervanging rijksmaterieel. De extra kosten bedragen € 1,2 miljoen. Deze worden via een oplopende staffel in rekening gebracht, van 2019 tot en met 2022 respectievelijk € 0,3 miljoen, € 0,6 miljoen, € 0,9 miljoen en € 1,2 miljoen. Wij nemen deze staffel mee voor ons Hengeloos aandeel: € 40.000, € 80.000, € 120.000 en € 161.000.

De begroting 2019 van het GBT is de eerste die gebaseerd is op de nieuwe productensystematiek volgens de DVO 2018. Voor Hengelo levert dit een nadelig herverdeeffect op van € 26.000. De doorwerking hiervan in 2020 is € 9.000. In 2020 tot en met 2022 wordt dit effect gedempt, omdat hier al rekening was gehouden met stijgende kosten. De sterk afgenomen algemene reserve wordt niet aangevuld tot "risiconiveau", maar blijft gehandhaafd op 5% van de begroting. Voor de aanvulling betalen wij in 2019 incidenteel € 63.000. In 2018 is gestart met het project "van m3 naar m2". Het gehele waarderingssysteem woningen moet gebaseerd worden op m2 vloeroppervlak. Dit is geen keuze, maar het volgen van een wettelijk besluit. De totale kosten voor Hengelo zijn voor de periode 2018-2020 € 339.000, per jaar € 113.000. De totale effecten voor het GBT zijn in 2019 en 2020 respectievelijk € 202.000 en € 122.000. Na 2020 zijn er geringe positieve effecten.

In 2019 en 2020 krijgen wij te maken met desintegratiekosten in verband met de afschaffing van de voorlopige aanslag afvalstoffenheffing in het kader van Diftar. Deze kosten zijn voorlopig geraamd op € 60.000 resp. €49.000. Dit betreft het onderdeel afval, kan ten laste van de afvalstoffenheffing worden gebracht en werkt daarmee niet door in de hier aangegeven kostenuitzetting (budgettair neutraal).

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Als de kostenuitzettingen niet zouden plaatsvinden gaat dit ten koste van de veiligheid die de VRT biedt. Bij het GBT liggen met name wettelijke plichten ten grondslag. Als we het vermogen van het GBT niet tot de al afgezwakte norm aanvullen, zal het GBT niet meer in staat zijn om normale negatieve exploitatie-effecten op te vangen zonder een beroep te doen om deelnemende gemeenten.

19-FP-9.9 Professionalisering inkoopfunctie

€ 70.000 N

De gemeente Hengelo heeft een accountantsverklaring met beperking gekregen, mede door onrechtmatigheid op het gebied van inkopen en aanbesteden. Het verhogen van de rechtmatigheid van aanbestedingen en de professionaliteit van de inkoopfunctie van de gemeente Hengelo vormen mede hierdoor belangrijke aandachtspunten. Het afgelopen jaar is aan rechtmatigheid gewerkt (spoor I). Het Plan van Aanpak op basis waarvan op gestructureerde en samenhangende wijze wordt toegewerkt naar duurzame rechtmatigheid en een professioneel ingerichte inkoopfunctie (spoor II) is inmiddels ook beschikbaar.

Om het rechtmatigheidsprobleem (spoor I) structureel op te lossen (inkoopcontrol) is permanente monitoring noodzakelijk. In de nota 'rechtmatig en professioneel inkopen & aanbesteden' die in oktober 2017 in het college is besproken werd aangegeven dat op korte termijn een tijdelijke inkoopanalist zou worden aangesteld (gedekt uit vastgestelde begrotingssaldo 2018 en verantwoording in de 1^e Beleidsrapportage 2018). De structurele invulling wordt nu aangevraagd (1 fte – € 70.000).

De professionalisering van de inkoopfunctie (spoor II) is er op gericht om:

- de basis op orde te brengen.
Weten wat is uitgegeven en aan wie (spendanalyse en contractbeheerssysteem) en wat uitgegeven gaat worden (aanbestedingskalender).
- een inkoopfunctie te bouwen.
Dit moet ervoor zorgen dat inkoopbeleid aansluit bij de (politieke) thema's van de gemeente Hengelo, dat duidelijk is wie op inkoopgebied welke rol heeft en welke verantwoordelijkheden daarbij horen, dat er inkoopcapaciteit van voldoende niveau wordt opgebouwd, dat deze capaciteit op een passende wijze wordt georganiseerd en gepositioneerd en dat er standaardprocessen zijn die zorgen voor gemak, doelmatigheid, transparantie en verantwoording. Daarnaast moeten kennis, ervaring en begrip in de organisatie worden vergroot en houding en gedrag ten opzichte van inkopen in positieve zin veranderen.

Dit is nodig omdat:

- het planmatig inzetten van de (deskundigheid van de) markt heel goed helpt om innovatie binnen en veranderingen van de gemeente te bewerkstelligen;
- inkoop kan ondersteunen om belangrijke maatschappelijke doelstellingen op het gebied van bijvoorbeeld veiligheid, social return en duurzaamheid te realiseren;
- inkoop- en contractmanagement kan helpen 'tax payers value' te vergroten (meer kwaliteit voor hetzelfde geld of dezelfde kwaliteit voor minder geld);

- verantwoording moet kunnen worden afgelegd over de wijze waarop belastinggeld wordt besteed;
- er een Aanbestedingswet is, waar je je als gemeente aan dient te houden: rechtmatigheid.

Er is inmiddels een plan van aanpak gereed. De totale tijdsbesteding van dit project is ingeschat op 750 mandagen. Het grootste deel daarvan kan met de huidige formatie (niet alleen team inkoopoplossingen) worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt om voor de overall projectleiding een ervaren externe in te huren. Die tijdsbesteding wordt ingeschat op 2,5 a 3 dagen per week. De kosten die daarvoor moeten worden gemaakt bedragen € 100.000 (2019) en € 100.000 (2020). Deze bedragen moeten binnen de ambtelijke organisatie taakstellend worden opgelost.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Politiek/maatschappelijke doelstellingen in het inkoopbeleid zijn opgenomen. Doelstellingen die in de aanbestedingen en het daarna volgende contractmanagement worden nagestreefd en gerealiseerd.
- Inkoopbeslissingen op transparante wijze worden genomen en vastgelegd. Hierdoor kan in alle gevallen verantwoording over de besteding van publieke gelden worden afgelegd.
- De gemeente als integere en betrouwbare opdrachtgever. Die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt.

ONDERDEEL C – RISICO'S

De gemeente loopt risico's met name ten aanzien van onderstaande onderwerpen:

a. Warmtenet

In de raadsbrief 'Stand van zaken aanleg Warmtenet' van 23 mei jl. (zaaknummer 2240287) bent u geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen over het Warmtenet. Zoals u heeft kunnen lezen zijn de belangrijkste resterende risico's nog:

- Procedure rondom DEC Noord en aanleg backbone
- Restrisico prestaties bestaande netwerk
- Terugbetaling achtergestelde leningen

b. Stadhuis/stadskantoor

In de raadsbrief 'Voortgang renovatie stadhuis' van 23 mei jl. (zaaknummer 2230898) bent u op de hoogte gesteld van de asbestproblematiek in het stadhuis. Risico's worden gelopen indien er sprake is van onverwachte tegenvallers, hetgeen leidt tot meerwerk en indien dit niet meer uit de post onvoorzien (als onderdeel van het investeringskrediet) kan worden gedekt. Ten aanzien van de nieuwbouw zijn er nog een aantal restrisico's, zoals de mogelijke extra kosten door de aanpassing van de gewicht besparende vloer en de kans op excessieve prijsstijgingen in de bouw.

c. Grondexploitaties

Voor risico's van grondexploitatie geldt dat er een wisselwerking is tussen de herziening van de grondexploitaties en de risico's. Wanneer een risico (financieel) wordt verwerkt in de grondexploitatie vervalt daarmee dat specifieke risico; het wordt dan voorzien. Naast de specifieke risico's voor projecten zijn er nog algemene risico's die van toepassing zijn op alle grondexploitaties. Het grootste algemene risico is rente. Op dit moment is de rente laag, maar indien de rente oploopt verslechteren de grondexploitaties. Een ander risico is de ladder van duurzame verstedelijking. Zowel voor bedrijventerreinen als woningbouw is er nauwelijks ruimte om nieuwe initiatieven toe te kunnen voegen. Indien dat toch gewenst is, kan dat financiële gevolgen hebben.

d. Parkeergarage de Beurs

Ten gevolge van een rechterlijke uitspraak is Parkeergarage de Beurs niet langer aangemerkt als een Dienst Algemeen Economisch Belang. Dit met het mogelijke gevolg dat voor het parkeren in parkeergarage De Beurs ten minste de integrale kosten van dat product in rekening moeten worden gebracht. Hiertegen gaan we in hoger beroep, waarbij na het besluit van de rechtbank nog verschillende scenario's mogelijk zijn. Een van de scenario's is echter dat de boekwaarde van de activa moet worden gewaardeerd tegen de waarde in het economisch verkeer.

ONDERDEEL D – ONVOORZIENE TEGENVALLERS

Op dit moment blijven we nog uitgaan van een dynamisch perspectief. Er kunnen zich de komende periode onvoorziene omstandigheden voordoen, die op dit moment nog niet zijn in te schatten.

ONDERDEEL E – SUBTOTAAL VERWACHT SALDO BESTAAND BELEID 2019-2022 (EXCL. SOCIAAL DOMEIN):

Op basis van de hier voorgaande beschreven autonome ontwikkelingen wordt het verwachte saldo voor het bestaande beleid exclusief het sociaal domein:

- = <i>nadeel</i> ; bedragen * € 1.000	2019:	2020	2021:	2022:
Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022 (excl. sociaal domein):	1.231	2.278	3.565	4.109

Hieronder worden eerst de financiële effecten in het sociaal domein beschreven bij ongewijzigd beleid (d.w.z. op basis van eerder vastgesteld - bestaand beleid). De grote tekorten in het sociaal domein noopten ons (aanvullende) maatregelen voor te stellen in het sociaal domein, zodat de ontstane tekorten in latere jaren nagenoeg geheel worden teruggedrongen. Dit wordt in een afzonderlijk traject verder uitgewerkt in samenspraak met uw gemeenteraad.

ONDERDEEL F – SOCIAAL DOMEIN (WMO EN JEUGDZORG) ZONDER MAATREGELEN

Eén van de centrale thema's uit het Jaarverslag 2017 van de gemeente Hengelo is het sociaal domein. Vanwege een sterk toegenomen vraag naar hulp en ondersteuning op het gebied van Jeugd, tegenvallende (eenmalige) inkomsten en extra uitgaven, laat het resultaat over 2017 een fors nadeel van ruim € 3,5 miljoen zien. Dit is bovenop de eerdere bijstelling van de begroting Sociaal domein 2017 in het kader van de 1^e en 2^e Beleidsrapportages.

In 2017 stond – net als de voorgaande jaren – de zorg en ondersteuning aan onze inwoners voorop. Gezien de kwaliteit en tevredenheid over de geleverde diensten kunnen wij zeggen dat wij daarin geslaagd zijn. Maar op een belangrijk vlak hebben we nog een grote taak. De transities hebben nog niet voor een substantiële afname van kosten of (professionele) ondersteunings-behoefte geleid. De beoogde efficiëntie, waar het Rijk op anticipeert met extra kortingen op de budgetten van Jeugdhulp en Wmo, zijn in Hengelo – net als in andere gemeenten in Nederland – nog geen realiteit. Sterker nog, de aanvullende kortingen op de budgetten vanuit het Rijk leiden ertoe dat het streven naar budgettair neutrale inkomsten en uitgaven in het sociale domein verder weg in plaats van dichterbij komt. Bovendien worden we met een onverwacht grote stijging van de zorgvraag geconfronteerd.

Het financiële tekort op het sociaal domein past in het landelijke beeld: vrijwel alle gemeenten hebben grote tekorten en landelijk wordt nog steeds gedebatteerd over de kosten van uitvoering van taken in het sociaal domein. Het is zaak dat we in gesprek blijven met het Rijk om tot verhoging van het macrobudget voor het sociaal domein te komen. Wij zetten daarom in op een sterke ambtelijke en bestuurlijke lobby via alle denkbare kanalen. Wij gaan er van uit dat dat effect zal hebben. Dat laat onverlet dat wij in financiële zin hier een grote opgave zien, waarbij wij de uitgaven voor jeugdhulp fors terug moeten brengen. Bij de jaarrekening 2017 hebben wij aangekondigd een aanvullend pakket van maatregelen te willen samenstellen om de extra kortingen op de budgetten op te kunnen vangen.

Urgentie

We kregen voor onze (nieuwe) taken op de Wet maatschappelijke Ondersteuning en Zorg en de Jeugdhulp minder financiële middelen van het Rijk dan Rijk en provincie voordien uitgaven. Ook in de komende jaren worden we geconfronteerd met toenemende kosten en krimpende budgetten. De tekorten spitsen zich dan ook toe op de uitvoering van de Wmo en de Jeugdhulp. In 2017 zijn in het kader van de Participatiewet geen tekorten ontstaan en worden die voor 2018 niet voorzien.

Op basis van analyses indicaties en verwijzingen, de jaarrekening 2017 en rekening houdend met de verwachtingen van het al dan niet doorzetten van trends van stijgende zorgbehoeften zijn nieuwe prognoses voor de zorgvraag in de Wmo en Jeugdhulp opgesteld die een beeld geven van de zorgvraag in de komende jaren. Bij ongewijzigd beleid leidt dat tot oplopende tekorten in de begroting tot bedragen van € 8,9 miljoen in 2020.

ONDERDEEL G – MAATREGELEN IN HET SOCIAAL DOMEIN

Zonder bijsturing in de uitvoering van onze taken, blijft het tekort in het sociaal domein oplopen. Dat is voor de financiële gezondheid van de gemeente niet houdbaar. Met een interventie-programma voor het sociaal domein wordt invulling gegeven aan een reductie van kosten in de komende jaren, die leidt tot een zo optimaal mogelijke uitvoering binnen begrensde financiële kaders. Wij zien daarbij voor de jeugdtaken een opdracht die taakstellend in 4 jaar moet leiden naar € 2 miljoen aan kostenreductie. Voor de uitvoering van de Wmo willen wij in 4 jaar de kosten voor de zorg verminderen met € 2,5 miljoen. Taakstellend zien wij het verloop van kostenreductie op zorgvormen als volgt:

	2018	2019	2020	2021	2022
Bijsturing Zorg en ondersteuning		1,00	2,10	3,75	4,50

Dat willen wij doen onder andere door meer algemene en collectieve voorzieningen in te richten om inzet van individueel maatwerk te beperken, te versoberen in zorg en ondersteuning, afspraken te maken met huisartsen over verminderen van verwijzing naar jeugdhulp in combinatie met doorontwikkeling van Praktijkondersteuning huisartsen, maatregelen te treffen om de kosten van zorg met verblijfscomponent te reduceren, maar ook door zakelijk partnerschap en afspraken te maken met zorgaanbieders en gecertificeerde instellingen vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid voor het stelsel.

Om sneller in financiële zin bij te kunnen sturen zijn aanvullend ook andere maatregelen denkbaar en noodzakelijk. Met deze maatregelen kan tot maximaal € 5 miljoen worden omgebogen. Wij vinden dat echter onverantwoord en kiezen er voor om samen met uw raad aan de hand van een interventieprogramma tot aanvullende ombuigingen te komen met een bedrag van € 2 miljoen.

Verder richten wij een Taskforce in die tevens de mogelijkheden onderzoekt van nieuwe, innovatieve vormen van ondersteuning en zorg, die bijdragen aan de reductie van kosten van ondersteuning. De Taskforce zal primair ook intern gaan zorgdragen voor verbetering van de financiële sturing.

Tot slot houden wij tevens rekening met inzet van het overschot van het BUIG budget in de komende jaren en zetten wij blijvend in op lobby voor extra middelen voor uitvoering van de taken in het sociaal domein.

Bedrag * € 1.000	2019:	2020:	2021:	2022:
Tekorten sociaal domein	-8.700	-8.900	-8.400	-8.500
Versterking ICT-beheer - vooral gericht op sociaal domein ¹	-130	-130	-130	-130
Bijsturen zorg en ondersteuning	1.050	2.100	3.750	4.500
Aanvullende maatregelen	1.480	1.880	1.980	1.980
Taakstelling Rijk - extra middelen	2.000	2.000	2.000	2.000
Saldo tekort	-4.300	-3.050	-800	-150

1. Door de verdergaande automatisering en decentralisatie komt er steeds meer digitale data beschikbaar. Deze data gebruiken we nu met name in het primaire proces, maar met deze (big) data kan veel meer informatie gehaald worden, die gebruikt kan worden in beleidsvorming en de aansturing van de processen m.b.v. rapportages. Hiervoor moeten we op dit - voor de gemeente Hengelo nieuwe - terrein, investeren om de mogelijkheden die dit biedt te benutten. Steeds meer systemen zijn aan elkaar gekoppeld voor de uitwisseling van data. Voor de data-uitwisseling zelf is ook beheer noodzakelijk, zodat voldaan kan worden aan de complexe eisen op het gebied van tijdigheid, beveiliging en privacy.

ONDERDEEL H – INCIDENTEEL ALGEMENE RESERVE

In de eerste begrotingsjaren gaan we de uiteindelijke ontstane tekorten grotendeels afdekken met een incidentele onttrekking uit de algemene reserve. Daarbij is als uitgangspunt genomen dat we de middelen, die we in 2019 en 2020 uit de algemene reserve onttrekken, er in 2021 en 2022 weer in storten om zo op het gewenste niveau te blijven.

- = nadeel; bedragen * € 1.000	2019:	2020:	2021:	2022:
Incidentele onttrekking/ storting algemene reserve	3.337	1.277	-1.828	-2.786

ONDERDEEL I – TOTAAL VERWACHT SALDO BESTAAND BELEID 2019-2022 (INCL. SOCIAAL DOMEIN EN ALGEMENE RESERVE)

- = nadeel; bedragen * € 1.000	2019:	2020:	2021:	2022:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2019-2022 (incl. sociaal domein en algemene reserve):	268	505	937	1.173

3.3. Ontwikkeling weerstandsvermogen

Op grond van de laatste risico-inventarisatie is de benodigde weerstandscapaciteit € 24,8 miljoen. Conform de vastgelegde beleidsregels is het gewenste niveau van de algemene reserve 50% van het risicoprofiel, dat wil zeggen € 12,4 miljoen. Het minimumniveau is gedefinieerd op 25% van het risicoprofiel. Op dit moment is dat € 6,2 miljoen.

Ontwikkelingen algemene reserve

Vanaf 2020 handhaven we de structurele toevoeging van circa € 1 miljoen aan de algemene reserve. Geadviseerd wordt om deze structurele dotatie in de algemene reserve in stand te laten i.v.m. de grote onzekerheid van de Rijkstaakstelling van € 2 miljoen binnen het sociaal domein en de grote opgave om ook de resterende bezuinigingsbedragen nog te realiseren.

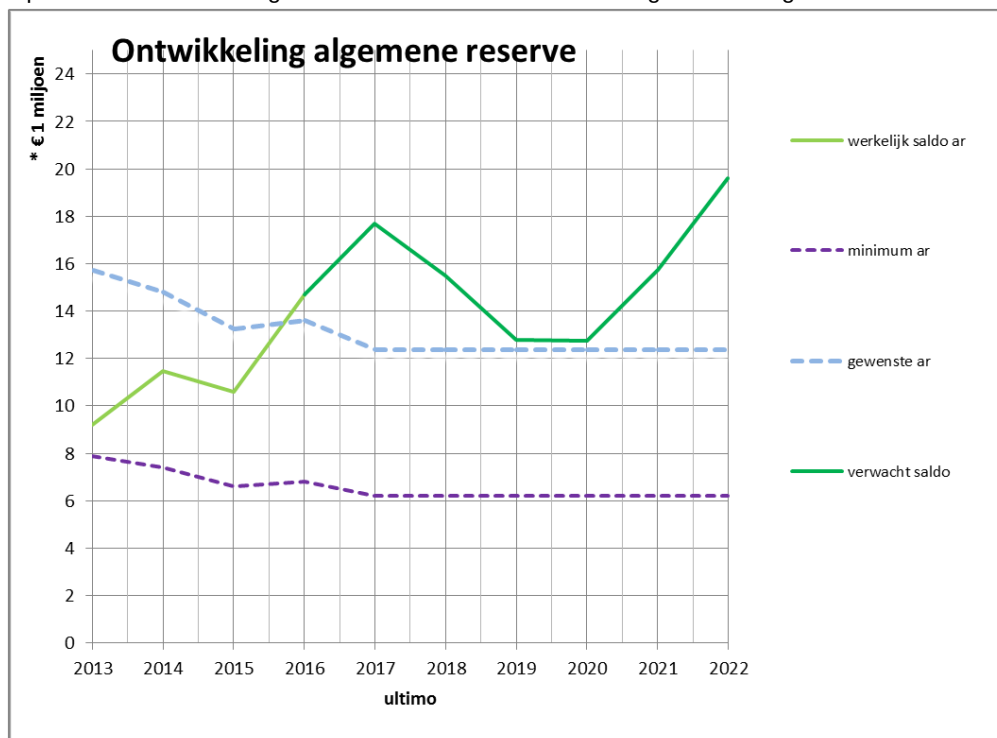
Wel is ons voorstel om in de eerste begrotingsjaren de uiteindelijke ontstane tekorten grotendeels af te dekken met een incidentele onttrekking uit de algemene reserve. Daarbij is als uitgangspunt genomen dat we de middelen, die we in 2019 en 2020 uit de algemene reserve onttrekken, er in 2021 en 2022 weer in storten om zo op het gewenste niveau te blijven.

Voor de komende jaren gaat het hierbij om de volgende mutaties:

- = nadeel; bedragen * € 1.000	2019:	2020:	2021:	2022:
Incidentele onttrekking/ storting algemene reserve	3.337	1.277	-1.828	-2.786

Dit is conform de formulering in het coalitieprogramma: 'De algemene reserve benutten we, waar deze boven het afgesproken gewenste niveau komt, om tijdelijke knelpunten op te lossen en/of om kansen te benutten, zoals is geformuleerd in het coalitieprogramma.'

Op basis van de huidige inzichten ziet de ontwikkeling van de algemene reserve er als volgt uit:

In bovenstaande grafiek is het restant van het rekeningsaldo 2017 ad € 474.000 aan de algemene reserve toegevoegd. Dit vooruitlopend op de definitieve besluitvorming door uw gemeenteraad.

In de bovenstaande grafiek is geen rekening gehouden met de 1^e Beleidsrapportage 2018. Deze rapportage laat een tekort zien. Rekening houdend met de begrotingswijzigingen tot nu toe (medio juni 2018) leidt dit uiteindelijk tot een nadelig begrotingssaldo van € 5,8 miljoen. Dit bedrag wordt betrokken bij het opstellen van de 2^e Beleidsrapportage, zodat we dan een beter beeld hebben van de extrapolatie van de begrotingscijfers naar het eind van het jaar.

4. Nieuwe beleidsvoornemens 2019-2022

4.1 Overzicht nieuw beleid

Door de beperkte financiële ruimte zijn we terughoudend geweest met de voorstellen voor nieuw beleid. Hieronder staan de nieuwe beleidsvoornemens:

	- = nadeel; bedragen * € 1.000	2019:	2020:	2021:	2022:
19-NB-1	Binnenstad	-250	-500	-750	-1.000
19-NB-2	Duurzaamheid	-200	-300	-400	-500
19-NB-3	Gezamenlijke huisvesting Oyfo op een locatie	-18	-105	-105	-105
19-NB-4	Verhoging normvergoeding scholenbouw VSO	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19-NB-5	Ambtelijke organisatie: slimmer, beter en efficiënter uitvoeren van taken	200	400	600	840
19-NB-6	Afval(beleid)	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
	Totaal nieuwe beleidsvoornemens	-268	-505	-655	-765

In de volgende paragraaf worden deze voornemens beknopt toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het onlangs verschenen coalitieprogramma 2018-2022 'Een programma voor Hengelo': <https://www.hengelo.nl/coalitieprogramma>

4.2 Samenvatting nieuwe beleidsvoornemens

Hieronder volgt een korte samenvatting van de bovengenoemde nieuwe beleidsvoornemens.

Omschrijving nieuw beleidsvoornemen: I = Incidenteel; S = Structureel; - = nadeel	Maatschappelijke effecten
19-NB-1 Binnenstad - € 250.000 -> - € 1.000.000 S	
De komende 4 jaar wordt de hoogste prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van de binnenstad. Een bruisende en aantrekkelijke binnenstad is het visitekaartje van Hengelo en bepaalt voor een aanzienlijk deel het beeld dat inwoners en bezoekers hebben van de stad in zijn geheel. Een aantrekkelijke binnenstad is ook een belangrijke factor in het vestigingsklimaat voor onze huidige en toekomstige ondernemers. Wij moeten hen in staat stellen te ondernemen. Ook voor het economisch functioneren van de stad en de werkgelegenheid is een aantrekkelijke binnenstad van groot belang. Uitgangspunt hierbij is dat de maatregelen ook moeten bijdragen aan de verduurzaming en het klimaatbestendig maken van onze stad. De raad heeft het Actieplan binnenstad vastgesteld. Hieraan is een investeringsbudget van circa € 13 miljoen gekoppeld. Dit actieplan gaan wij verder uitvoeren. Maar onze ambitie reikt verder. Wij stellen dan ook voor dit oorspronkelijke krediet in de komende periode substantieel – met ruim € 7,2 miljoen (kapitaallasten € 500.000) - te verhogen. Hierdoor komt ruim € 20 miljoen beschikbaar voor investeringen in de binnenstad. Hiermee gaan we een ambitieus, maar realistisch programma koppelen aan het actieplan voor de binnenstad. Hoe dat programma er precies gaat uitzien, bepalen we samen met de raad en met onze partners.	Vergroten van de bezoekersaantallen en bestedingen in de binnenstad en daarmee op peil houden/verbeteren van de economische functie van de binnenstad. Meer inzet zal bijdragen aan meer reuring in de stad.

Wij zien het als een uitdaging om door middel van cofinanciering dit budget voor de binnenstad verder te verhogen. Daarnaast stellen wij in deze periode een structureel een extra budget van € 500.000 beschikbaar voor uiteenlopende acties om de reuring in de binnenstad te vergroten. Denk aan de programmering van activiteiten in de binnenstad, het binnenhalen van evenementen, maar ook aan acquisitie specifiek gericht op de binnenstad. In de komende periode worden de extra middelen voor de binnenstad onder andere ingezet voor promotie en acquisitie om daarmee de binnenstad een blijvende impuls te geven. Zie ook de paragrafen over cultuur en acquisitie in het coalitieprogramma. Voor de binnenstad komt daarmee op onze begroting structureel € 1 miljoen extra beschikbaar.	
19-NB-2 Duurzaamheid - € 200.000 -> - € 500.000 S	
Onvermijdelijk is één van de hoofdthema's voor de komende periode duurzaamheid in al zijn facetten. Dan hebben wij het onder meer over de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie en duurzaam bouwen. In het belang van onszelf en toekomstige generaties maken wij werk van duurzaamheid als belangrijke kwaliteit van de leefomgeving. En met werk bedoelen wij ook werk in banen voor mensen, werk voor bedrijven en investeringen. Werk en omzet binnen de regio houden is ook duurzaam. Wij gaan samen met inwoners, maatschappelijke partners, de provincie Overijssel en Twente als onze regionale duurzaamheidsbevorderaar aan de slag. Ons doel is een klimaat neutrale energiebalans in 2040. Dat gaan we vertalen naar al onze activiteiten en keuzen in de komende jaren, door daar waar mogelijk te kiezen voor de meest duurzame oplossing. De gemeente heeft in al deze elementen enerzijds een voorbeeldrol en anderzijds de rol van aanjager. Zo zien wij circulaire economie als een opgave die zowel fysiek als sociaal is. In deze circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. We kijken vooral naar de kansen die de circulaire economie kan bieden voor werk voor mensen, die nu nog langs de kant staan. Wij stellen voor fors extra middelen te reserveren ten behoeve van duurzaamheid. Wij stellen voor toe te groeien naar ruim € 1 miljoen voor investeringen (structurele kapitaallast van € 125.000) en € 375.000 voor exploitatie voor duurzaamheid, inclusief vergroening, water en klimaatadaptatie. Wij gaan ons inspannen om deze middelen te verhogen door ze in te zetten voor cofinanciering.	1. Bewustwording van de noodzaak en activatie van inwoners om woningen te verduurzamen. 2. Lasten verdeling van de energietransitie. 3. Ruimtelijke impact i.v.m. duurzame energieopwekking. 4. Ontstaan van nieuwe economische (maak)industrie. 5. Etc.
19-NB-3 Gezamenlijke huisvesting Oyfo op een locatie - € 18.000 -> - € 105.000 S	
Wij zijn ervan overtuigd dat de brede, kwalitatief hoogstaande programmering en krachtige uitstraling van Oyfo als het nieuwe 'culturele centrum van Hengelo' (waarvoor in 2016 al is gekozen) de culturele identiteit van Hengelo kan versterken en de stad aantrekkelijker kan maken. Wij zijn daarbij voorstander van een snelle realisatie van de gezamenlijke huisvesting op het Hazemeijer terrein, gelet op het feit dat de betrokken partijen gezamenlijk hebben geconcludeerd dat de EMGA-variant financieel niet haalbaar is. Wij stellen voor een gelimiteerd extra budget van € 105.000 structureel beschikbaar te stellen, onder de voorwaarde dat Oyfo het plan op korte termijn realiseert.	1. Het voortbestaan van het muziekonderwijs is geborgd. 2. De versterking van de culturele infrastructuur wordt bereikt met een nieuw en innovatief cultureel en toekomstbestendig concept, zodat Hengelose jeugd en volwassenen zich cultureel kunnen ontwikkelen en op aantrekkelijke wijze kennis kunnen maken met techniek

	en cultureel erfgoed. 3. Draagt daarmee bij aan de aantrekkelijkheid van Hengelo.
19-NB-4 Verhoging normvergoeding scholenbouw VSO p.m.	
In het onlangs vastgestelde Integraal huisvestingsplan voor Voortgezet onderwijs is besloten tot nieuwbouw voor het Voortgezet Speciaal Onderwijs. Wij herkennen hier de financiële knelpunten bij de realisatie op basis van de huidige normvergoeding. Het speciaal onderwijs is er voor een kwetsbare groep leerlingen met andere eisen voor een schoolgebouw. Wij realiseren ons dat dat vraagt om een goede accommodatie en zien dat daar momenteel geen sprake van is. Wij voeren het Integraal Huisvestingsplan uit. We zien als landelijk beeld dat tarieven stijgen en bouwregels worden aangescherpt. Wij herkennen dat de huidige normvergoeding voor huisvestingskosten tot knelpunten leidt. Voor toekomstige ontwikkelingen gaan wij in gesprek met de raad over een oplossing voor de knelpunten.	Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor adequate onderwijshuisvesting. De huidige locaties aan de Krabbenbosweg en Sportlaan Driene zijn geen toekomstbestendige voorzieningen. Er kan bij handhaving van deze locaties niet worden voldaan aan de wettelijke zorgplicht voor adequate onderwijs-huisvesting.
19-NB-5 Ambtelijke organisatie: slimmer, beter en efficiënter uitvoeren van taken € 200.000 -> € 840.000 S	
De ambtelijke organisatie neemt een open houding aan ten opzichte van de bevolking en is veranderbereid. Het werk van de gemeente wordt de komende periode dichterbij de inwoners uitgevoerd. Wij willen zo veel mogelijk geld investeren in de stad en zo min mogelijk uitgeven aan uitvoeringskosten. We kijken kritisch naar maatschappelijke ontwikkelingen en de gevolgen die dit heeft voor de ambtelijke organisatie. De gemeentelijke organisatie moet adequaat toegerust zijn op haar (huidige en toekomstige) taken zoals in het sociaal domein en bij de nieuwe Omgevingswet. De formatie van de gemeentelijke organisatie is gekoppeld aan de taken die we uitvoeren. We kijken permanent of we zaken anders, slimmer, beter en efficiënter kunnen uitvoeren. Voorstellen voor nieuw beleid moeten leiden tot investeringen in de stad. Als bijdrage ter dekking van de in het coalitieprogramma opgenomen investeringsagenda leggen wij de ambtelijke organisatie een efficiency taakstelling op van 2% van de totale bruto loonsom. Deze taakstelling mag flexibel worden ingevuld, omdat er een wisselwerking bestaat met de nieuwe taken en beleidsintensiveringen van bestaande taken die voortvloeien uit dit coalitieprogramma.	
19-NB-6 Afval(beleid) b.n.	
In de Hengelose samenleving is commotie ontstaan door de invoering van het nieuwe afvalbeleid van omgekeerd inzamelen. Wij onderschrijven het doel van dit ingezette beleid: een systeem met zo min mogelijk restafval. In 2020 dient 75% van het restafval gescheiden te zijn met 100 kg restafval per inwoner. Dit is een tussenstap op weg naar een Afvalloos Twente in 2030 (90% hergebruik en 50 kg restafval per inwoner). Wij voeren het door de raad vastgestelde hybride systeem uit met een dekkend netwerk van ondergrondse verzamelcontainers, en voor wie dit wenst een grijze container. Wij verlagen per 1 januari 2019 de bruikleenvergoeding voor de keuzecontainer van € 36 naar € 24. Hiermee doen wij recht aan zowel de gevoelens in de samenleving als het principe 'de gebruiker betaalt'. Wij gaan de gevolgen van deze tariefsaanpassing monitoren en evalueren. Mochten de daadwerkelijke inzamel- en verwerkingskosten voor de keuzecontainer hoger uitvallen, dan wordt hiervoor in 2019 een	Afvalbeleid: dit beleid is er op gericht om onze wereld door te geven aan ons nageslacht. Grondstoffen raken op, de zeespiegel stijgt, het leefklimaat staat onder druk. Verbeter de wereld, begin bij jezelf. Er is maar één aardbol. Daar moeten we zuinig op zijn. De gemeente moet met haar bewoners verantwoordelijkheid nemen. De vervuiler betaalt. Het afvalbeleid is gericht op het voorkomen van afval, zo weinig mogelijk grondstoffen te gebruiken. Daar waar het mogelijk is worden

onttrekking uit de afvalstoffenreserve gedaan. Zo spoedig mogelijk start de al afgesproken evaluatie van dit hybride systeem. Eind 2018 wordt deze evaluatie van het hybride systeem opgeleverd. Op basis daarvan wordt in de eerste helft van 2019 bepaald of/dan wel hoe het hybride systeem voortgezet moet worden en met welke tarieven. Om de servicegraad voor onze burgers te verhogen gaan wij bij/via Twence een onderzoek doen naar de mogelijkheden en wenselijkheid voor na-scheiding aanvullend op bronscheiding. Een rendabele businesscase voor een na-scheidingsinstallatie vereist breed draagvlak bij Twentse gemeenten. Wij gaan met Twente Milieu in gesprek over het vergroten van de servicegraad bij storing (van ondergrondse restafvalcontainers). Wij gaan onderzoeken of we de 50 kg restafval die inwoners jaarlijks gratis naar het afvalbrengpunt aan de Wegtersweg kunnen brengen, beter kunnen uitzuiveren van herbruikbaar afval door meer materialen 'voor de slagboom' gratis te kunnen inleveren. In financieel opzicht is ons uitgangspunt dat de totale afvalbegroting 100% kostendekkend is. De principes 'de vervuiler betaalt' en 'de gebruiker betaalt' zijn leidend. De tariefstelling van de grijze container is afhankelijk van het aantal gebruikers. Hoe meer huishoudens de grijze container behouden, hoe lager het vaste tarief. Wij beseffen dat hiermee een omgekeerde prijsprikkel ontstaat.	afvalstromen hergebruikt in plaats van het te verbranden of storten.
---	---

5. Woonlastenontwikkeling

5.1 Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten

Op basis van de begrotingsuitgangspunten wordt voor de OZB de 'reguliere' inflatiecorrectie (inclusief correcties van voorgaande jaren) toegepast, namelijk 0,6%. Daarnaast is er sprake van de laatste cumulatieve stijging van 0,6% op basis van de Kadernota Maatschappelijke takenverkenning 2016-2019.

Zoals is vastgesteld in het Gemeentelijke Rioleringsplan stijgt de rioolheffing jaarlijks met 3,5% tot en met het jaar 2022.

Voor de afvalstoffenheffing willen we het gemiddeld tarief van 2018 voor 2019 handhaven. Zoals het er nu naar uit ziet, is dit mogelijk door een klein beroep te doen op de voorziening afval. Dit geldt voornamelijk ook ten aanzien van de meerjarenramingen. Na de evaluatie van het afvalbeleid wordt bepaald hoe we verder gaan met de bepaling van de hoogte van de afvaltarieven. Hierbij speelt ook een rol dat we met ingang van 2020 te maken krijgen met nieuwe kostprijsberekeningen van Twente Milieu. We weten op dit moment nog niet hoe dit uitpakt voor de gemeente Hengelo. Zoals nu bekend, zal er een overgangsmaatregel zijn om in 3 jaar toe te groeien naar de nieuwe kostprijs.

De lokale belastingdruk voor een eigenaar en een huurder van een woning neemt gematigd toe met respectievelijk 1,6% en 1,8% in 2019 ten opzichte van 2018. Voor de periode 2018-2022 stijgt de lokale woonlastendruk voor een eigenaar van een woning met 5,1%. Voor deze periode is de stijging voor een huurder van een woning 7,5%. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat de meerjarige inflatiecorrecties 2020-2022 voor OZB nog niet zijn opgenomen in de meerjarenramingen. Voor een eigenaar van een woning wordt jaarlijks, bij de begrotingsbehandeling, de inflatiecorrectie voor de OZB voor een (nieuw) komend begrotingsjaar ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Door het hanteren van constante lonen en prijzen in de meerjarenramingen 2020-2022 is de inflatiecorrectie voor de OZB op p.m. geraamd. Zie ook bijlage 2 voor een indicatieve ontwikkeling van de lokale woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) van een gemiddeld huishouden; zowel voor de eigenaar dan wel huurder van een woning.

5.2 Toerekening dividend van afval-gerelateerde ondernemingen

Aanleiding

Tot heden werden dividenden gezien als baten ten gunste van de algemene middelen. Dit principe staat ter discussie als het dividend wordt toegekend door bedrijven, waarvan de kosten van dienstverlening mede bepalend zijn voor de afvaltarieven. In de praktijk hebben we het dan over Twente Milieu en Twence.

Zolang we het bedrag aan dividend ontvangen, dat in de begroting is opgenomen, kunnen we conform de begroting toerekenen. Dat is met name het geval bij de dividendtoerekening van Twence, waarvan met ingang van 2018 € 482.000 is opgenomen als bate in de afvalexploitatie.

Uitgangspunten

- Elke betaling achteraf naar aanleiding van en afhankelijk van het vennootschapsresultaat noemen we dividend.
- We spreken van een deelnemer in een vennootschap als deze organisatie deelneemt in het eigen vermogen van de vennootschap door aandelenbezit of door het op andere wijze voldoen aan de verplichtingen van een deelnemer conform de statuten van de vennootschap (kwalitatieve verplichtingen zoals het verplicht aanbieden van afval).
- In principe is dividend een algemene bate, die we beschikbaar willen houden voor uitgaven in breed perspectief.
- Dit principe kan niet meer van doorslaggevende betekenis zijn als de uitkerende vennootschap overwegend diensten verricht waarvan de kosten in het afvaltarief worden verwerkt en de uitkering het karakter heeft van teveel in rekening gebrachte afvalkosten; dit is niet het geval als de vennootschap overwegend (50% of meer van) haar inkomsten verkrijgt door afval-gerelateerde dienstverlening aan niet-deelnemers in de vennootschap opgeteld bij de niet-afval-gerelateerde dienstverlening. Dit criterium wordt bepaald op

grond van de laatst vastgestelde en ter beschikking gestelde jaarrekening van de vennootschap.

- Als er sprake is van overwegend (50% of meer) afval-gerelateerde diensten aan deelnemers, dan wordt de uitkering alsnog als algemene bate gezien als het dividend niet vaker dan eens per 3 jaren wordt uitgekeerd; er is dan geen sprake van structureel te hoog in rekening gebrachte dienstverlening;
- Als er sprake is van overwegend (50% of meer) afval-gerelateerde diensten aan deelnemers en het dividend wordt jaarlijks of tweejaarlijks uitgekeerd, dan wordt het bedrag dat op grond van het aandeel afval-gerelateerde diensten aan deelnemers (gezien vanuit de vennootschap) aan de afvalreserve toegevoegd en het overige als algemeen dividend verantwoord.

Voorstel toewijzing dividend

Twente Milieu

Op grond van voorgaande is Twente Milieu voor Hengelo aan te merken als een volledig afval-gerelateerde organisatie. Alle bijdragen worden in de afvalbegroting verwerkt. Daarom is het aannemelijk, dat de terugbetaalde bedragen ook ten gunste van de afvalbegroting komen. In de praktijk wordt dan gedoteerd aan de afvalvoorziening.

Twence

Op grond van voorgaande geldt voor Twence:

- het aandeel van het dividend, dat in de afvalbegroting is geraamd wordt ook bij uitbetaling gerespecteerd en aan de afvalvoorziening gedoteerd (nu € 482.000);
- het overige zien we vooralsnog als dividend in de algemene middelen, omdat Twence ook winst maakt op dienstverlening aan derden, naast afval ook andere producten levert (die weliswaar een herkomst hebben in de afvalverwerking, maar de kostprijs daarvan niet verhogen) en tenslotte omdat we de bestendige gedragslijn willen handhaven.

6. Conclusie/Advies

Uitgangspunt is een financieel gezonde gemeente met een meerjarig reëel sluitende begroting en voldoende weerstandsvermogen (reserves) om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen. Het in evenwicht krijgen en houden van dit gemeentelijke huishoudboekje plaatste ons direct voor een stevige uitdaging.

Op het sociaal domein zijn grote tekorten ontstaan, die onder controle moeten worden gebracht. Het is daarvoor noodzakelijk strak te sturen op de financiële huishouding van de gemeente. De tekorten binnen het sociaal domein zullen evenwichtig en verantwoord worden aangepakt. We zullen met de raad in gesprek gaan over de ingrijpende maatregelen die hiervoor nodig zijn.

Door de beperkte financiële ruimte zijn we terughoudend geweest met de voorstellen voor nieuw beleid. Wel vinden wij het erg belangrijk om de transformatieopgave van de binnenstad (inclusief Stationsomgeving en Hart van Zuid) een extra impuls te geven bovenop de eerder al beschikbare middelen. Met het oog op de toekomstige generaties staat duurzaamheid hoog op onze agenda. Hiervoor worden extra middelen ingezet. Om de nieuwe gezamenlijke huisvesting van Oyfo op korte termijn te realiseren wordt voorgesteld een (gelimiteerd) aanvullend budget beschikbaar te stellen. De verhoging van de normvergoeding voor de scholenbouw van het Voortgezet Speciaal Onderwijs is vooralsnog p.m. geraamd. We willen hierover eerst met de raad van gedachten wisselen.

Als bijdrage ter dekking van het coalitieprogramma opgenomen investeringsagenda leggen wij de ambtelijke organisatie een efficiency taakstelling op van 2% van de totale bruto loonsom. Deze taakstelling mag flexibel worden ingevuld, omdat er een wisselwerking bestaat met de nieuwe taken en beleidsintensiveringen van bestaande taken die voortvloeien uit het coalitieprogramma.

Naast de reeds besloten belastingmaatregelen in de vorige raadsperiode, stellen we geen extra belastingverhogingen naast de reguliere inflatiecorrectie voor.

Laten we samen met de gemeenteraad, met partners in de stad en uiteraard de inwoners en ondernemers de komende periode met name inzetten op de centrale thema's:

- a. Aantrekkelijke (binnen)stad
- b. Sociaal domein
- c. Duurzame stad
- d. Open bestuursstijl

Bijlagen

1. Begrotingsuitgangspunten 2019-2022

De gemeenteraad heeft op 13 februari 2018 de "Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo" vastgesteld. In artikel 2 van deze Verordening wordt ingegaan op de Kadernota of Kaderbrief. Het 1e lid van het artikel luidt: 'Jaarlijks wordt in het voorjaar door het college een Kadernota of Kaderbrief aangeboden aan de raad. De belangrijkste elementen erin zijn een actueel financieel meerjarenbeeld, (eventuele) voorstellen voor nieuw beleid en voor (eventuele) bezuinigingen.'

In de Kadernota presenteren we ieder jaar de begrotingsuitgangspunten. Het gaat hierbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de loon- en prijscompensatie, de inflatiecorrectie voor subsidies, huren, belastingen, heffingen en tarieven, de (omslag)rente en autonome ontwikkelingen. Aangezien we dit verkiezingsjaar geen Kadernota voorleggen, worden dit jaar in deze Kaderbrief de (onderstaande) begrotingsuitgangspunten voor de Beleidsbegroting 2019-2022 gehanteerd.

Prijscompensatie

Op basis van het Centraal Economisch Plan 2018 (CEP2018) van het Centraal Planbureau zijn in maart 2018 de nieuwe prijs- en loonontwikkelingen gepubliceerd. Voor de prijscompensatie gaan we uit van de netto materiële overheidsconsumptie voor het begrotingsjaar 2019 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren 2017 en 2018), namelijk 0,6%. Zie hieronder het resumerend overzicht (inclusief de correcties van de voorgaande jaren).

Looncompensatie

De nieuwe loonontwikkelingen zijn ook in het CEP2018 gepubliceerd. De verwachte looncompensatie voor het begrotingsjaar 2019 is 3%. Er hoeft geen rekening te worden gehouden met de correcties in voorgaande jaren voor de salariskosten voor de gemeente Hengelo, omdat de huidige Cao loopt tot 1 januari 2019. Per 1 januari 2019 is op basis van de maartcirculaire 2018 een structurele stelpost looncompensatie geraamd van ruim € 1,5 miljoen. Zoals gebruikelijk worden deze middelen op een algemene stelpost in de begroting geraamd in afwachting van een nieuwe Cao vanaf 1 januari 2019.

Subsidies

Voor de subsidies geldt de gebruikelijke weging van 2/3e looncompensatie en 1/3e prijscompensatie. Op basis van de bovengenoemde percentages komt de uiteindelijke stijging voor subsidies in 2018 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren 2016-2018) uit op 2,47%, mits ze geen onderdeel uitmaken van nieuwe bezuinigingsmaatregelen.

Resumerend overzicht:

Kaderbrief 2019-2022 / Beleidsbegroting 2019-2022 (o.b.v. CEP 2018):

Jaren:	2016	2017	2018	2019
Prijscompensatie	0,80%	1,00%	1,60%	1,40%
Looncompensatie	1,80%	3,00%	2,50%	3,00%
Subsidies (1/3 prijs- en 2/3 looncompensatie)	1,47%	2,33%	2,20%	2,47%

Verwerkt in Beleidsbegroting 2018-2021 (o.b.v. CEP 2017):

Jaren:	2016	2017	2018	2019
Prijscompensatie	1,10%	1,50%	1,60%	
Looncompensatie	2,30%	2,20%	2,40%	
Subsidies (1/3 prijs- en 2/3 looncompensatie)	1,90%	1,97%	2,13%	

					Index 2019 (inclusief correcties voorgaande jaren 2016- 2018):
Verschil	2016	2017	2018	2019	
Prijscompensatie	-0,30%	-0,50%	0,00%	1,40%	0,60 %
Looncompensatie	-0,50%	0,80%	0,10%	3,00%	3,40 %
Subsidies	-0,43%	0,37%	0,07%	2,47%	2,47 %

Huren

Navenant zullen de ontvangen huurbedragen in 2019 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren) stijgen met de inflatiecorrectie van 0,6%. Wel kunnen er andere afspraken met verenigingen, instellingen, etc. zijn gemaakt over huurverhogingen buiten de prijscompensatie om.

Belastingen, heffingen en tarieven

Zoals in het coalitieprogramma verwoord, geldt bij tarieven in principe volledige kosten-dekkendheid. Door doeltreffend en doelmatig te werken, blijven ze voor de inwoners, bedrijven en instellingen zo laag mogelijk. Indien we wel tot een extra belastingverhoging boven de inflatiecorrectie willen overgaan, zullen hier zwaarwegende redenen aan ten grondslag moeten liggen.

Bij belastingen, heffingen en tarieven wordt voor de begroting 2019 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren) vooralsnog uitgegaan van een inflatiecorrectie van 0,6%, waarbij geen sprake is van (volledige) kostendekkendheid. Kostendekkende heffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffen- en rioolheffing. Bij de OZB wordt vastgehouden aan het principe dat wordt gecorrigeerd voor nominale ontwikkelingen (inflatie 2019 na correcties voorgaande jaren: 0,6%).

Constante lonen en prijzen

In de meerjarenramingen 2019-2022 wordt, zoals gebruikelijk, uitgegaan van constante lonen en prijzen.

Rente eigen gemeentelijke grondexploitaties

De rente voor de 'eigen' gemeentelijke grondexploitaties is 2%. In de participerende grondexploitaties met de provincie en/of andere gemeenten hanteren we de tussen partijen afgesproken rentepercentages. Voor alle overige investeringen hanteren we het percentage van de renteomslag.

Omslagrente overige investeringen

In 2018 was het rentepercentage 2,25% voor de overige investeringen. Het onderzoek voor de bepaling van het renteomslag-percentage heeft uitgewezen dat we dit percentage neerwaarts moeten bijstellen naar 2,0% met ingang van 2019.

Start afschrijving en rente van investeringen

De afschrijving start op 1 januari van het jaar ná ingebruikname van een goed c.q. na afronding van een investering. Dit betekent dat er niet wordt afgeschreven en in het jaar van afronding c.q. ingebruikname van een investering.

De rentelasten, vanaf de start van een investering, worden in werkelijkheid op maandelijkse basis toegerekend. Op begrotingsbasis wordt vanaf 2015 voor de geraamde investeringen in de eerste jaarschijf een half jaar rente als exploitatielast meegenomen. Daarna wordt telkens over het gehele jaar rente toegerekend.

In de nieuwe nota 'Investerings- en activeringsbeleid 2017' zijn de beleidsregels ten aanzien van afschrijvingen en rente uitgebreid toegelicht. Deze nota is 4 april 2017 vastgesteld door uw raad. De vervangingsinvesteringen maken onderdeel uit van het bestaand beleid. Zoals gebruikelijk gaan we ook bij de vervangingsinvesteringen uit van een jaarlijkse index, die is gebaseerd op de prijsindex van de afgelopen 10 jaren. De gemiddelde index is 1,2%. In de Beleidsbegroting wordt een meerjarig investeringsplan opgenomen, waarin ook alle vervangingsinvesteringen worden benoemd.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering wordt in principe gebaseerd op de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds. Deze circulaire is in deze Kaderbrief verwerkt in onderdeel A van het financieel perspectief (paragraaf 3.2 Het verwachte financieel perspectief 2019-2022).

Onvoorzien

In de begroting 2019-2022 wordt een jaarlijks bedrag van € 166.000 geraamd voor de post onvoorzien.

Arealen/autonome ontwikkelingen

De onderhoudsbudgetten voor wegen, groen en riolering worden aangepast voor volumemutaties conform de Areaalnota. De kostenuitzetting voor rioleringen verloopt budgettair neutraal voor de begroting. Uitgangspunt bij rioleringen is 100% kostendekkendheid.

Onder autonome ontwikkelingen verstaan wij ontwikkelingen die door ons niet te sturen of te beïnvloeden omstandigheden zijn en zullen leiden tot onvermijdbare uitgaven of inkomstenverminderingen in de begroting.

2. Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten

	Indicatie tariefontwikkeling woonlasten voor een eigenaar van een woning						Huurder van een woning	
		OZB	Afval	Riool	Totaal	index 2018=100	Afval+ Riool	index 2018=100
	tarief 2018	276,28	213,24	220,32	709,84	100,00	433,56	100,00
	inflatiecorrectie 0,6%	1,66						
O.8.2.1	OZB cumulatief 0,6%	1,66						
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			7,68				
	afvalstoffenheffing/ voorziening afval		-					
	tarief 2019	279,60	213,24	228,00	720,84	101,55	441,24	101,77
	inflatiecorrectie	p.m.						
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			8,04				
	afvalstoffenheffing/ voorziening afval		-					
	tarief 2020	279,60	213,24	236,04	728,88	102,68	449,28	103,63
	inflatiecorrectie	p.m.						
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			8,28				
	afvalstoffenheffing/ voorziening afval		-					
	tarief 2021	279,60	213,24	244,32	737,16	103,85	457,56	105,54
	inflatiecorrectie	p.m.						
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			8,52				
	afvalstoffenheffing/ voorziening afval		-					
	tarief 2022	279,60	213,24	252,84	745,68	105,05	466,08	107,50

3. Financiële effecten van de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds

Voorafgaand aan de (de nog te ontvangen) meicirculaire 2018 waren al enkele effecten meegenomen in het financieel perspectief zoals geschetst in het coalitieprogramma. Hierbij gaat het om:

- de extra structurele kosten als gevolg van de BTW-verhoging van 6 naar 9% met ingang van 2019 (€ 70.000);
- de extra kosten voor statushouders als gevolg van de vervallen rijksbijdrage met ingang van 2018 (€ 276.000 in 2019 oplopend tot € 301.000 in 2022);
- de ontvangen rijksmiddelen voor de schuldhulpverlening (in 2019 en 2020 jaarlijks € 112.000), vooruitlopend op de meicirculaire.

Deze effecten zijn ook meegenomen in de doorrekening van de meicirculaire 2018. Inmiddels is bekend geworden dat de te ontvangen rijksmiddelen voor de schuldhulpverlening iets hoger zijn uitgevallen (€ 124.000 i.p.v. € 112.000).

In deze bijlage informeren wij u over de actuele ontwikkelingen als gevolg van de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds. Deze circulaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota 2018 van het Rijk. Op hoofdlijnen wordt ingegaan op de financiële consequenties die voortvloeien uit deze circulaire. Buiten de reikwijdte van deze Kaderbrief wordt ook een toelichting gegeven op het begrotingsjaar 2018. Het financieel effect 2018 is meegenomen in de 1e Beleidsrapportage 2018 (zaaknummer 2244122).

In het kader van het provinciaal toezicht dient de meicirculaire 2018 te worden verwerkt in de Beleidsbegroting 2019-2022. Het financiële effect van de meicirculaire is dan ook verwerkt in onderdeel A van het financieel perspectief (paragraaf 3.2) van deze Kaderbrief.

De ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering op basis van de meicirculaire 2018 ten opzichte van de maartcirculaire 2018 (raadsbrief - zaaknummer 2231152) ziet er als volgt uit:

Financieel effect op basis van de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds					
(onder voorbehoud van rectificaties)					
	- = nadeel; bedragen (* € 1.000)				
	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentefondsuitkeringen:					
1.1 Accres/nominale ontwikkelingen	-116	-246	-1.643	-2.396	-4.141
1.2.1 Nominale ontwikkeling (verleggen basisjaar) meicirculaire 2018		3.199	3.204	3.222	3.230
1.2.2 Correctie uitkeringsfactor voor nominale ontwikkeling 2019 sociaal domein		-940	-940	-940	-940
1.3 BTW-compensatiefonds (BCF)	-58	-2.215	-2.793	-3.139	-3.727
1.4 Hoeveelheidsverschillen/kleine taakmutaties/definitiewijziging	-190	-210	163	393	602
1.5 Verhoogde asielinstroom - terugstorting middelen in alg.uitkering	232				
1.6 Verhoogde asielinstroom 2017/maatschappelijke begeleiding statushouders	74				
1.7 Sociale acceptatie van LHBT-emancipatiebureau	20				
1.8 Schulden en armoede	150	124	124		
1.9 Referendum	28				
1.10 Armoedebestrijding kinderen		3	3	3	3
1.11 SOCIAAL DOMEIN:					
1.11.1 Overheveling IU Wmo in AU (huish. verz.).	154	436	647	787	1.001
1.11.2 Overheveling IUSD Wmo (begeleiding) in AU	295	-290	25	299	597
1.11.3 Overheveling IUSD Jeugd in AU + Voogdij/18+ (IU) NIEUW	647	1.297	1.652	1.850	2.212
1.11.4 Overheveling IUSD Participatie in AU/Participatie (IU) NIEUW	379	372	475	534	620
1.11.6 Suppletieregeling integratie sociaal domein		80	80	80	80
Totaal effect op gemeentefondsuitkeringen:	1.615	1.610	997	693	-463
Lasten- en batenmutaties:					
1.1.1 Stelpost afvlakking accressen	116	141	1.415	2.096	2.107
1.1.2 BTW verhoging van 6 naar 9%	0	-70	-70	-70	-70
1.1.3 Inzet middelen Interbestuurlijk programma	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
1.2 Maartcirculaire 2018 - stelpost constante naar lopende prijzen 2019	0	-2.259	-2.259	-2.259	-2.259
1.3 Maartcirculaire 2018 - inzet stelpost te hoog voorschot BCF	407	1.622	1.969	2.263	2.620
1.6.1 Verhoogde asielinstroom 2017/maatschappelijke begeleiding statushouders	-74				
1.6.2 Stelpost verhoogde asielinstroom/rijksbijdrage statushouders	-618	-276	-301	-301	-301
1.6.3 Inzet stelpost Uitvoeringskosten Participatiewet	77	174	174	174	174
1.7 Sociale acceptatie van LHBT-emancipatiebureau	-20				
1.9 Referendum/product verkiezingen	-28				
1.10 Stelpost Armoedebestrijding kinderen		-3	-3	-3	-3
1.11 SOCIAAL DOMEIN:					
1.11.1 Stelpost Wmo (huishoudelijke verz.)	-154	-436	-647	-787	-1.001
1.11.2 Stelpost Wmo begeleiding	-295	290	-25	-299	-597
1.11.3 Stelpost Jeugd	-647	-1.297	-1.652	-1.850	-2.212
1.11.4 Stelpost Participatie	-379	-372	-475	-534	-620
1.11.5 Correctie uitkeringsfactor voor nominale ontwikkeling 2019 sociaal domein		940	940	940	940
1.11.6 Suppletieregeling integratie sociaal domein (aandeel IUSD Jeugd)		-63	-63	-63	-63
Totaal effect op lasten- en batenmutaties:	-1.615	-1.610	-997	-693	-1.285
Totaal financieel effect meicirculaire 2018:	0	0	0	0	-1.749

1. Gemeentefondsuitkeringen

1.1 Accres-/nominale ontwikkelingen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, die voortvloeit uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd.

De definitieve vaststelling van het accres 2017 is macro € 166 miljoen (definitief accres = 1,00%). Dat is ten opzichte van de september 2017 een nadelige afrekening van macro € 23 miljoen. Voor Hengelo betekent dit een nadeel van bijna € 116.000. Dit bedrag wordt door het Rijk verrekend in 2018.

Het accres 2018 is hoger ten opzichte van de maartcirculaire 2018, per saldo € 24 miljoen, maar wordt opgeheven door de doorwerking van het accres van 2017 in 2018, waardoor het accres in feite nihil is.

Het accres 2020-2022, zoals in de maartcirculaire 2018 was aangegeven, wordt met ingang van deze meicirculaire verdeeld over meerdere (sub) clusters door de integratie van een groot deel van het sociaal domein in de algemene uitkering. Dit betekent in technische zin dat de uitkeringsfactor (en navenant de algemene uitkering) flink neerwaarts wordt bijgesteld. Dit werkt door in alle clusters, zowel in het fysieke dan wel sociale domein. Daar bovenop komt een zeer nadelige ontwikkeling van het accres, oplopend tot macro € 431 miljoen in 2022. Uiteindelijk leiden deze twee effecten voor Hengelo tot een nadeel van € 246.000 in 2019 oplopend tot ruim € 4,1 miljoen in 2022.

1.1.1 Stelpost afvlakking accresen

Uit ervaring weten we dat de (meerjarige) gemeentefondsuitkeringen moeilijk zijn te voorspellen. De afgelopen jaren werd de gemeente Hengelo regelmatig geconfronteerd met schommelingen van tussen de € 1 en 2 miljoen, zowel in positieve als in negatieve zin. Bij de begroting 2018-2021 is aangegeven dat we grote vraagtekens hebben bij het realiteitsgehalte van het accres (de groei) van het gemeentefonds. Dit is onder andere gebaseerd op ervaring in het verleden en advies van de externe specialisten op het gebied van het gemeentefonds. De accresramingen hebben we daarom afgevlakt naar een meer realistisch verwacht niveau in de meerjarenbegroting. Voor de jaren 2018 e.v. is de stelpost Afvlakking accresen achtereenvolgens € 1,1 miljoen, € 1,45 miljoen en € 2,1 miljoen jaarlijks.

Onze verwachting komt nu daadwerkelijk uit, het accres valt fors lager uit. We doen door de erg negatieve ontwikkelingen, zoals hiervoor beschreven (1.1), een beroep op deze stelpost voor de jaren 2018-2022 van € 116.000 in 2018 oplopend tot ruim € 2,1 miljoen in 2022. Er resteert dan nog een stelpost voor de jaren:

2018:	2019:	2020:	2021:	2022:
€ 985.617	€ 1.315.616	€ 750.837	€ 11.417	0

Opmerkelijk zijn nog steeds de hoge accresramingen in met name de jaren 2018 en 2019 (rond de 6%), terwijl de jaren daarna het accres schommelt tussen de 3 en 4%. Indien bijvoorbeeld het erg rooskleurige accres 2018 of 2019 neerwaarts wordt bijgesteld in een volgende circulaire dan werkt dit ook structureel door. Gelet op de hoge accresramingen in 2018 en 2019 wordt voorgesteld deze stelpost vooralsnog in tact te laten. Bij de meicirculaire 2019 zal worden bekeken of deze bedragen wel/niet moeten worden gehandhaafd. Dan is er hopelijk ook meer duidelijkheid over de mogelijke risico's, die we dan nog lopen ten aanzien van de gemeentefondsuitkering.

1.1.2 BTW verhoging van 6 naar 9%

De verhoging van het lage BTW tarief van 6% naar 9% voor het niet compensabele/verrekenbare deel zal uit het accres moeten worden gedekt met ingang van 2019. De extra structurele lasten zijn € 70.000 voor Hengelo.

1.1.3 Inzet middelen Interbestuurlijk programma

Op de departementen wordt met verschillende snelheden gewerkt aan uitwerkingsafspraken en mijlpalen. Per maatschappelijke opgave komen er verschillende akkoorden, afspraken en acties. Die worden in deze circulaire nog niet concreet gemaakt, dus er is nu nog geen aanvullende informatie over bijvoorbeeld de enveloppe klimaat. Evenmin is er een verdeling van het geld uit de stroppenpot sociaal domein ad € 200 miljoen, als eenmalige regeling in 2018.

Zoals bekend hebben gemeenten bij de maartcirculaire 2018 de helft van dit bedrag ingelegd. De VNG is belast met de verdeling. De feitelijke bedragen zijn voorzien in de decembercirculaire 2018. De extra gemeentelijke inzet van middelen voor het Interbestuurlijk programma is met uitzondering van duurzaamheid vooralsnog p.m. geraamd. Wel kunnen we kijken of we door middel van co-financiering meer geld vrij kunnen maken voor de thema's uit het coalitieprogramma, zoals duurzaamheid.

1.2 Maartcirculaire 2018 - stelpost constante naar lopende prijzen 2019/

1.2.1 Nominale ontwikkeling (verleggen basisjaar) meicirculaire 2018/

1.2.2 Correctie uitkeringsfactor voor nominale ontwikkeling 2019 sociaal domein

Op basis van de maartcirculaire 2018 verwachtten we een structureel bedrag van circa € 2,25 miljoen voor 2019 te ontvangen voor loon-, prijscompensatie en areaaluitbreiding. Dit bedrag hebben we toen in afwachting van de meicirculaire 2018 op een stelpost gemeentefonds – loon-/prijscompensatie en areaaluitbreiding 2019.

Inmiddels blijkt dat dit structurele bedrag op basis van de meicirculaire hoger is, namelijk € 3,2 miljoen, omdat in het basisbedrag ook het integreerbare deel van het sociaal domein is opgenomen. Echter voor loon- en prijsstijgingen worden we pas in 2019 voor de integreerbare onderdelen gecompenseerd. Dit betekent dat er een structurele correctie van € 940.000 dient plaats te vinden, ook in het onderdeel sociaal domein (zie 1.11.5).

Per saldo sluit het restantbedrag aan bij de eerder opgenomen stelpost van € 2,25 miljoen op basis van de maartcirculaire 2018.

Wat betreft de indexatie zal voor de onderdelen waarbij overheveling is voorzien gelden dat zij tot en met één jaar na de overheveling op de gebruikelijke wijze loon- en prijscompensatie ontvangen bij de meicirculaire van het lopende jaar (onderdelen generen pas één jaar na overheveling in het accres). De onderdelen waarvoor geen overheveling is voorzien zullen ook op de gebruikelijke wijze loon- en prijscompensatie ontvangen.

1.3 BTW-compensatiefonds (BCF)/1.3 Maartcirculaire 2018 - inzet stelpost te hoog voorschot BCF

In de raadsbrief over de maartcirculaire 2018 hebben we geschreven dat we bij de meicirculaire 2018 terug zouden komen op de geraamde stelpost "Te hoog voorschot BCF" (bijna € 1,3 miljoen in 2018 oplopend tot € 2,6 miljoen in 2022).

Maar eerst gaan we in op de wijzigingen in de meicirculaire 2018. Het gaat hierbij om 2 onderdelen, namelijk de afrekening 2017 BCF en de aanpassing van de voorschotregeling met ingang van 2019.

De afrekening 2017 van het BCF is macro € 7 miljoen nadelig, d.w.z. € 58.000 voor Hengelo. Gemeenten hebben iets meer gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2017. De afrekening vindt plaats in 2018 als een incidentele uitname.

Tot nu werd een voorschot gegeven op de inschatting in welke mate de declaraties van gemeenten onder het BCF-plafond blijven. Die bedragen liepen op tot macro circa € 569 miljoen aan het eind van de meerjarenraming (2022). Er was grote twijfel aan de juistheid van die inschatting. Er komt namelijk een andere regeling. Met ingang van 2019 worden de opgenomen voorschotten afgeraamd tot het volledige bedrag in 2022. In deze circulaire wordt dus de structurele doorwerking ervan naar latere jaren afgeraamd. Voor Hengelo betekent dit een nadeel van € 2,2 miljoen in 2019 oplopend tot € 3,7 miljoen in 2022. Om dit nadeel gedeeltelijk af te dekken voor deze periode wordt de reeds eerder opgenomen stelpost afgeraamd. Resteert een tekort van € 0,6 miljoen in 2019 oplopend naar € 1,1 miljoen in 2022 op dit onderdeel.

In de toekomst wordt jaarlijks op basis van de laatste inzichten bij de septembercirculaire van dat jaar een nieuw voorschot gegeven. Dat voorschot wordt vervolgens afgerekend bij de meicirculaire in het volgende jaar.

Als overgangsregeling blijft thans het voorschot 2018 ad € 274 miljoen nog wel intact. De bijstelling vindt plaats in september 2018, terwijl de afrekening volgt bij de meicirculaire 2019. Voor 2018 wordt de stelpost tot een realistisch niveau afgeraamd (€ 407.000), zodat we nog een bedrag van bijna € 864.000 'achter de hand' houden voor de afrekening.

1.4 Hoeveelheidsverschillen/kleine taakmutaties/definitiewijziging

De actualisatie van de gemeentelijke en landelijke aantallen van de diverse verdeelmaatstaven in de algemene uitkering, enkele kleine niet noemenswaardige taakmutaties en een definitiewijziging van een verdeelmaatstaf leiden uiteindelijk tot zeer uiteenlopende effecten over de begrotingsjaren.

Het mechanisme werkt als volgt. Indien de landelijke aantallen stijgen van de verdeelmaatstaven daalt de (landelijke) uitkeringsfactor en navenant de te ontvangen gemeentefondsuitkering. Indien de landelijke aantallen dalen dan stijgt de uitkeringsfactor en dus ook de gemeentefondsuitkering. Voor de jaren 2018 en 2019 geldt dat de landelijke aantallen bijstandsontvangers iets sterker stijgen dan was voorzien in de septembercirculaire 2017. Dat komt door instroom van statushouders alsmede de loonkostensubsidiënten. Dit betekent dat dit voor deze jaren negatief doorwerkt in de gemeentefondsuitkering voor Hengelo.

1.5 Verhoogde asielinstroom - terugstorting middelen in algemene uitkering

De decentralisatie-uitkering Verhoogde Asielinstroom was een tijdelijke regeling voor de jaren 2016 en 2017, waarbij het vakdepartement en de gemeenten samen geld in een pot hebben gestopt om de integratie en participatie van asielzoekers te bevorderen. Voor het jaar 2017 wordt nog geld gestort aan die gemeenten die in de maanden november en december asielzoekers hebben opgenomen.

In totaliteit blijft het landelijke aantal asielzoekers achter bij de oorspronkelijke raming. Daarom blijkt achteraf de storting van het gemeentelijk aandeel te hoog. Gemeenten ontvangen hiervoor in 2018 € 50 miljoen terug. Voor Hengelo is dit bijna € 232.000.

1.6.1 Verhoogde asielinstroom/Maatschappelijke begeleiding statushouders

Voor het jaar 2017 wordt nog geld gestort aan die gemeenten die de laatste maanden van 2017 asielzoekers hebben opgenomen. Voor Hengelo gaat het om een bedrag van € 74.000 voor deze 2 onderdelen.

1.6.2 Stelpost verhoogde asielinstroom/rijksbijdrage statushouders/1.6.3 Inzet stelpost Uitvoeringskosten Participatiewet

In de Kadernota 2017-2020 zijn extra structurele middelen opgenomen voor Nieuwkomers - Vergunninghouders - Huisvesting statushouders; onderdelen: onderwijs en peuterspeelzaal, maatschappelijke begeleiding, armoedebeleid, werk en inkomen statushouders, huisvesting (pagina 40). Deze middelen zijn toen zowel geraamd aan de lastenkant dan wel als te verwachten rijksbijdragen. Aan de lastenkant zijn grotendeels de budgetten blijven staan, maar we ontvangen hiervoor geen rijksbijdrage meer met ingang van 2018. De stelpost 'te verwachten rijksbijdrage' vervalt en kan deels worden afgedekt met de nog openstaande stelpost 'Uitvoeringskosten Participatiewet' (zie voor de betreffende bedragen de regels 1.6.2 en 1.6.3 in het financieel overzicht).

1.7 Sociale acceptatie van LHBT-emancipatiebureau

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en intersekse personen) verder te bevorderen. We hebben ons aangemeld voor een verlenging van de samenwerking op LHBTI-beleid. Hengelo ontvangt in 2018 € 20.000 aan extra middelen. Deze middelen worden ook voor dit doel ingezet.

1.8 Schulden en armoede

Ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid stelt het kabinet voor drie jaar geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen zullen worden ingezet ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid, zodat gemeenten een impuls kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebeleid. Er zijn afspraken op hoofdlijnen gemaakt met de VNG over de inzet van deze middelen. In samenspraak met de VNG wordt de monitoring momenteel vormgegeven. Voor Hengelo gaat het om een bedrag van € 150.000 in 2018, € 124.000 jaarlijks in 2019 en 2020. Deze middelen zijn ingezet in (het financieel perspectief van) het coalitieakkoord. Zie hiervoor ook het begin van deze bijlage 3 (1^e alinea 3^e aandachtspunt).

1.9 Referendum/verkiezingen

Onze gemeente ontvangt in 2018 ruim € 28.000 voor het organiseren van het raadgevend referendum over de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten dat is gehouden op 21 maart jl.

(tegelijk met de gemeenteraadsverkiezingen). Dit wordt aan het product verkiezingen toegevoegd ter dekking van daarvoor gemoeide kosten.

1.10 Armoedebestrijding kinderen

In decembercirculaire 2016 zijn we geïnformeerd over de € 85 miljoen (macro) die vanaf 2017 structureel beschikbaar is gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met een kans op armoede. De verdeling over de gemeenten voor 2019 en verder is gebaseerd op gegevens over het jaar 2018. We voegen bijna € 3.000 toe aan de betreffende stelpost.

1.11 SOCIAAL DOMEIN

Overheveling integreerbare deel van het sociaal domein naar de algemene uitkering in 2019

In het Regeerakkoord is opgenomen dat het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal domein met ingang van 2019 opgaat in de algemene uitkering en daarna deel uitmaakt van de trap-op-trap-af systematiek. De betreffende budgetten zijn aan de algemene uitkering 2019 van het gemeentefonds toegevoegd. Het betreft de volgende onderdelen:

- IUSD Wmo 2015, met uitzondering van Beschermd wonen; per saldo: ± € 2,3 miljard
 - IUSD Jeugdhulp, met uitzondering van Voogdij/18+; per saldo: ± € 3,1 miljard
 - IUSD Participatie, onderdeel Re-integratie klassiek ± € 0,5 miljard
 - IU Wmo 2007, met name huishoudelijk hulp ± € 1,4 miljard
- In totaliteit: ± € 7,3 miljard

De huidige Integratie-Uitkering Sociaal domein houdt met ingang van 2019 op te bestaan. Het inweven van die gelden in de maatstaven van de algemene uitkering is technisch gezien een zeer omvangrijke operatie. Er komen 26 maatstaven bij in de algemene uitkering, zodat de verdeling van de algemene uitkering is gebaseerd op bijna 100 verdeelmaatstaven. Daarnaast wordt geld verdeeld via bestaande maatstaven in de algemene uitkering, zoals omgevingsadressendichtheid, woningen, etc. De herverdeel-effecten worden voorlopig opgeheven door de introductie van een suppletie-uitkering (onderdeel 1.11.6). Een voordelig herverdeel-effect leidt tot een negatieve suppletie, een nadelig effect leidt tot een positieve suppletie. Deze blijft van toepassing tot de verdeelmodellen sociaal domein binnen het gemeentefonds naar verwachting in 2021 integraal zijn aangepast. Voor Hengelo gaat het om een positieve suppletie-uitkering van in totaliteit ruim € 80.000, waarvan ruim € 63.000 wordt veroorzaakt door de overheveling van de Integratie-uitkering Jeugd. Dit laatste gedeelte laten we ten goede komen aan het sociaal domein.

De niet-integreerbare delen van de Integratie-uitkering sociaal domein

Een aantal onderdelen van de Integratie-uitkering Sociaal domein kan per 2019 nog niet worden overgeheveld naar de algemene uitkering. Concreet betreft dit de volgende onderdelen:

- IUSD Wmo 2015 onderdeel Beschermd wonen ± € 1,7 miljard (in 2019)
 - IUSD Jeugd onderdeel Voogdij/18+ ± € 0,6 miljard (in 2019)
 - IUSD Participatie onderdelen: voorheen Wajong, begeleid werken (ex WSW-regulier ex WSW/beschut werk) en de Wsw-'oude stijl' ± € 1,9 miljard
- In totaliteit: ± € 4,3 miljard

Deze uitkeringen staan met ingang van 2019 bekend als de integratie-uitkering Beschermd wonen, de integratie-uitkering Voogdij/18+ en de integratie-uitkering Participatie.

De verwachting is dat het onderdeel Voogdij/18+ en de onderdelen voorheen Wajong en voorheen Wsw (onderdeel regulier werk) per 2020 overgaan naar de algemene uitkering.

Het onderdeel Beschermd wonen wordt, in afwachting van de ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel, zo spoedig mogelijk na 2020 overgeheveld.

Voor de onderdelen WSW en voorheen WSW/beschut werk van de oude de integratie-uitkering Sociaal domein Participatie is weinig perspectief op overheveling naar de algemene uitkering. Deze onderdelen zullen op het moment, dat de Participatieonderdelen voorheen Wajong en voorheen WSW-regulier werk worden overgeheveld naar de algemene uitkering, worden omgezet in een decentralisatie-uitkering.

Transformatiefonds

Het transformatiefonds is bedoeld de transformatiebeweging te bevorderen. Voor de jaren 2018 tot en met 2020 is jaarlijks macro € 36 miljoen beschikbaar, in totaal € 108 miljoen. In juni 2018 worden de 'spelregels' van het Transformatiefonds Jeugd gepubliceerd, die mede met de VNG zijn opgesteld. Hierin staat beschreven op welke wijze een jeugdzorgregio een bijdrage kan ontvangen, en aan welke voorwaarden voldaan moet worden.

Loon- en prijsontwikkelingen sociaal domein

De loon- en prijscompensatie 2018, die wordt toegekend is 2,6%. Dat is voor de Wmo 2015 voor het objectieve deel: € 57 miljoen (excl. Beschermd wonen); Jeugd: € 100 miljoen (voor het objectief deel en Voogdij/18+); Participatie € 60 miljoen (aan Wsw 'oude stijl'). Deze bedragen worden in 2018 toegevoegd aan de IU Sociaal Domein. De bedragen lopen structureel door naar 2019, dan worden ze toegevoegd aan de betreffende subclusters in de algemene uitkering. De loon- en prijsontwikkeling voor de Wmo 2007 (met name huishoudelijke verzorging) is € 35 miljoen. Jaarlijks wordt bij de meicirculaire de loon- en prijsontwikkeling gecompenseerd. De volumeontwikkelingen voor de Wmo 2007 en 2015 waren voor 2019 al gecompenseerd in de maartcirculaire 2018. Voor Jeugd ontvangen gemeenten geen compensatie voor volumeontwikkelingen, terwijl er wel een toename is van het aantal jeugdigen, die zorg ontvangen.

Correctie uitkeringsfactor voor nominale ontwikkeling 2019 sociaal domein (1.11.5)

Voor loon- en prijsstijgingen worden we pas in 2019 voor de integreerbare onderdelen gecompenseerd. Dit betekent dat er een structurele correctie van € 940.000 dient plaats te vinden, ook in het onderdeel sociaal domein (zie hiervoor 1.2.2).

Op basis van de meicirculaire 2018 zijn de totale ontwikkelingen in het sociaal domein voor Hengelo (* € 1.000; - = nadeel):

	2018	2019	2020	2021	2022
1.11 SOCIAAL DOMEIN:					
1.11.1 Stelpost Wmo (huishoudelijke verz.)	154	436	647	787	1.001
1.11.2 Stelpost Wmo begeleiding	295	-290	25	299	597
1.11.3 Stelpost Jeugd	647	1.297	1.652	1.850	2.212
1.11.4 Stelpost Participatie	379	372	475	534	620
1.11.5 Correctie uitkeringsfactor voor nominale ontwikkeling 2019		-940	-940	-940	-940
1.11.6 Suppletierегeling integratie sociaal domein (aandeel IUSD Jeugd)		63	63	63	63
Totaal effect:	1.476	938	1.922	2.593	3.553

Vermeldenswaardig is dat voor de onderdelen Wmo begeleiding en Jeugd in het coalitieakkoord al rekening was gehouden met een verwachte rijksbijdrage van € 750.000 voor loon- en prijscompensatie.

De volume-, loon- en prijscompensaties voor het integreerbare deel van het sociaal domein in de algemene uitkering lopen met ingang van 2020 mee in het accres. Dit betekent dat we de bijbehorende middelen vanaf 2020 (zie onderstaande tabel) afzonderlijk parkeren op de stelpost loon-/prijs-/volumeontwikkelingen 2020-2022.

De stelpost voor prijs- en volumeontwikkelingen bedraagt:			
	2020	2021	2022
Wmo	526	940	1.452
Jeugd	355	553	915
Totaal	881	1.493	2.367

Onderzoek moet uitwijzen of de extra middelen vanaf 2020 afdoende zijn om de hiervoor genoemde compensatie-effecten op te vangen.

Onderzoek verdeling van de middelen in het sociaal domein/Traject tot aanpassingen in de financiële verhoudingen

Over de integrale aanpassing van de verdeelmodellen heeft besluitvorming plaats gevonden bij de eindrapportage van het kwalitatief onderzoek naar de verdeling van de middelen in het sociaal domein. Besloten is om voornoemde evaluatie te vervolgen met een breed kwantitatief vervolgonderzoek gericht op een integrale nieuwe verdeling van de middelen in het gemeentefonds voor het sociaal domein (nieuwe en oude taken) per 2021. De reparatie van de knelpunten uit het kwalitatief onderzoek vormt hiervoor het vertrekpunt.

Voorafgaand aan dit onderzoek zal eerst een traject worden doorlopen om te komen tot een gedragen onderzoeksmethode, met het oog op bestuurlijke besluitvorming hierover medio september 2018.

Daarnaast loopt er nog een traject tot aanpassingen in de financiële verhoudingen in het algemeen. Voor het zomerreces ontvangt de Tweede Kamer een brief waarin is aangegeven vanuit welk perspectief het kabinet aanpassingen wil voorstellen in de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten. Van dit laatste traject is voorzien dat deze eveneens gevolgen heeft voor de verdeling vanaf uitkeringsjaar 2021.

De trajecten zullen inhoudelijk op elkaar worden afgestemd. In het vervolgtraject van de evaluatie zal het Rijk ook de toezegging aan de VNG meenemen om specifiek voor het onderdeel jeugd onderzoek te doen naar de verschillen tussen de uitgaven van gemeenten, de bestemming daarvan en de verdeling.

Tot slot hebben Rijk en VNG in het bestuurlijk overleg afgesproken de komende maanden – met het oog op bestuurlijk overleg medio september 2018 - het gesprek te voeren over de situatie dat een structurele nieuwe verdeling nog enige jaren op zich laat wachten en er nu gemeenten zijn met tekorten/die tekorten ervaren.

2. Financieel effect meicirculaire 2018 gemeentefonds

Door de inzet van eerder gecreëerde stelposten is het uiteindelijk effect van de meicirculaire 2018 voor de jaren 2018-2021 nihil. Voor 2022 ontstaat er een tekort van € 1,75 miljoen. De onderliggende mutaties voor 2018 zijn verwerkt in de 1e Beleidsrapportage 2018 en voor 2019 e.v. in deze Kaderbrief.

3. Overige ontwikkelingen

Apparaatskosten

Bij de onderhandelingen rond het IBP heeft de VNG nog verwoede pogingen gedaan de opschalingskorting van tafel te krijgen, wat mislukte. In 2023 is de korting € 130 miljoen (voor Hengelo € 580.000 nadelig). Er resteren dan nog twee jaartranches, € 135 miljoen in 2024 (€ 602.000) en € 140 miljoen (€ 625.000) in 2025. Dus na 2022 staat ons nog een oplopende opschalingskorting te wachten van € 580.000 in 2023 oplopend tot ruim € 1,8 miljoen!

Macronorm OZB

Volgens cijfers van onderzoeksinstituut COELO stijgt de totale landelijke OZB-opbrengst in 2018 met € 95,3 miljoen, een stijging van 2,36%. De macronorm voor 2017 is 3,20%. Dat betekent dat de stijging in 2018 binnen de macronorm blijft.

Voor 2019 is de macronorm OZB 4%: 1,6% reële trendmatige groei en 2,4% prijsontwikkeling. Voor onze gemeente is prijsontwikkeling OZB de helft, namelijk 1,2% (2*0,6%); zie bijlage 2 – Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten.

In het Bestuurlijk overleg financiële verhouding van 23 mei jl. is afgesproken om een vervolgonderzoek in te stellen naar de invulling van het alternatief voor de macronorm OZB.

Stadhuis
Burg. Jansenplein 1

Postadres:
Postbus 18,
7550 AA Hengelo

Internet:
www.hengelo.nl

Stadskantoor Hengelo
Hazenweg 121

Telefoon:
(074) 245 98 76

Email:
gemeente@hengelo.nl

